

ימי אורה

מאסף נרחב אודות ימי הפורים
במחיצתו של הרבי

יוצא לאור ע"י
'ועד תלמידי התמימים העולמי'

יוצא לאור ע"י

ועד תלמידי התמימים העולמי

יו"ר: הרב מנחם מענדל שי' קנלסקי

טלפון: 0504.730.500

דוא"ל: vaadahtmimimil@gmail.com

עימוד ועיצוב: *y.w. designgraphic*

© כל הזכויות שמורות

5786-2026

מחיר 20 ש"ח

אל אחינו תלמידי התמימים, "דעם רבי'נס קינדער" די בכל אתר ואתר!

עומדים אנו כעת בתוך "שלושים יום קודם החג", ומתקרבים לימי האורה והשמחה - ימי חג הפורים.

בחצרות אנ"ש בכלל, ובחצרות קדשנו בפרט, היו ימי הפורים עת רצון של התרוממות מיוחדת ובלתי רגילה; שעות ארוכות של התעלות מעל כל מדידה והגבלה, וזמן סגולה שבו היה הרבי מגלה "דברי אלוקים חיים" עוד ועוד בבחינת "כל הפושט יד - נותנים לו".

עבורנו, חסידים - ובמיוחד תמימים, "דעם רבי'נס קינדער" - מובן היטב כי ההכנה לחג הפורים אינה כבכל ה'עולם'. מאיתנו נדרשות אף הכנה פנימית, והכנה של מהות החג - כפי שמוסברת ע"י ה'מאור' שבתורה היא תורת החסידות.

משום כך, מובן עד כמה חשוב וראוי לכל "תמים" ללמוד את תורת הרבי, ולטעום מהגילויים המופלאים להם זכינו במשך כארבעים שנות נשיאותו של אבינו רוענו, כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר בהן האיר לנו הרבי את יום זה באופן אחר לגמרי! "ונפלינו!"

לפיכך, הננו להגיש בפניכם את קובץ "ימי אורה", ובו סקירה מקיפה המאגדת בתוכה רגעים נבחרים, שיחות קודש ותיאורים חיים מימי הפורים בחצר המלך, לאורך כל שנות נשיאותו של רבינו. סקירה זו אינה רק לקט היסטורי, אלא "התוועדות חיה" - המאפשרת לכל אחד לחוש את האווירה המיוחדת של פורים ב'770.

יחד נצלול אל רגעי ההתגלות המיוחדים וההתבטאויות הנדירות אודות מהות הנשיאות וההתקשרות, בפורים תשי"א; אל אמירת המאמר שהביא למפלת העריץ סטאלין, בפורים תשי"ג; ואל התוועדות פורים תשח"י, שאזכורה לבדו מעורר כל לב ומלהיט כל נשמה, ונמשכה שעות ארוכות, מלאות בברכות וגילויים נדירים ויוצאי דופן. נעמוד על עמידתו האיתנה של הרבי על שלמות הארץ וסוגיית "מיהו יהודי", כפי שהדהדו בלהב קדשו החל מפורים תש"ל, ולאחריו כמעט מדי שנה

בשנה; על השיחות הנפלאות אודות נחיצות החינוך לתינוקות של בית רבן, וכן העידודים המיוחדים ל"טנקיסטים" היוצאים למבצעים.

מעלתה של חוברת זו היא, כמאמר הכתוב, "והימים האלה נזכרים ונעשים": כאשר אנו קוראים על אותם רגעים נפלאים בהם הרבי לימד במשך שעות ארוכות "מאי פורים" - יכולים גם אנו לשוב ולחיותם, ולהגיע מוכנים כראוי לימים אלו. בין הדפים תמצאו לא רק תיאור גרידא של ההתוועדויות, אלא תמצית של התכנים שנאמרו על ידי הרבי; על כן, אסופה זו יכולה לשמש גם כרקע והקדמה ללימוד של כל התוועדות והתוועדות.

בימים אלו, בהם כל אחד מחפש את הדרך הנכונה להגיע לפורים בהכנה הראויה - כמתאים למועד שבו השפיע עלינו הרבי מאות שעות של גילויים - ראוי לכל תמים למלא את לבו באותו להט והתלהבות שחוו אלו שזכו לנכוח במחיצת הרבי. תקוותנו היא, שהעיון בקובץ זה יניע כל אחד להוסיף בלימוד תורת הרבי בנושאים אלו.

בקשתנו שטוחה לפני כל מי שיש בידו הערות והארות, הצעות ותיקונים לשלוח אותם למערכת לכתובת המייל 770arimi@gmail.com על מנת שנוכל לתקנם במהדורה הבאה.

תודתנו נתונה למי שעמל על כתיבת ועריכת הקובץ הרה"ת ר' אהרן שי' מינצברג. תהי משכורתו שלימה מן השמים.

יהי רצון, שהעיון בדברים יביא לחיזוק ההתקשרות ולהוספה בשמחה - הפורצת כל גדר. וכפי שבירך הרבי לא פעם בסיום התוועדויות הפורים:

שנזכה לעבור מ"גאולת פורים" לגאולה האמיתית והשלימה, ושתקיים בנו הברכה "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר", בגלוי, למטה מעשרה טפחים, תכף ומיד ממש!

ועד תלמידי התמימים העולמי

תוכן הענינים

דבר מלכות

מכתב כללי, ר"ח אדר ב' ה'תשמ"ו 6

פורים ביים רבי'ן

מאסף נרחב אודות ימי הפורים במחיצתו של הרבי. 12

דבר מלכות

מאי פורים?

א.מהיכן שאב המן את
ה"העזה" לגזור גזירת
שמד דווקא בשעה שהיו
בני ישראל "מקובלים"
בחצר המלך?

ב. מה לומדים מ"דרכי
הפעולה" אותם נקטו
מרדכי ואסתר בשביל
להינצל מהגזרה?

ב"ה, יום ג' שהוכפל בו כי טוב,
ל' אדר א' - א' דר"ח אדר ב', ה'תשמ"ו.
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעמדנו ביום המקשר את שני חדשי "אדר" - אדר ראשון ואדר שני, יום שהוא בתווח בין פורים קטן ובין פורים גדול, המחזק עוד יותר את התוכן המשותף של שני החדשים, הנמצאים תחת רישומו של נס פורים ונעשים כחודש ארוך אחד, "החודש אשר נהפך להם (ליהודים) מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב", והרי השנה - שנת העיבור - השמחה היא בכפליים.

- זו הזדמנות מתאימה ביותר להתבונן בשאלה: "מאי פורים?", מה היא משמעותו של נס הפורים - מאורע שהתרחש לפני כ-2300 שנה בפרס ובמדי - בשבילנו עתה וכאן?

לאמתו של דבר הרי מבחינות מסוימות יש לפורים - יותר מאשר לימים מיוחדים ומועדים אחרים - משמעות מיוחדת לכל איש יהודי, בתוך כלל ישראל, בזמן הנוכחי ובכל מקום.

"החודש . . ליום טוב": אסתר ט, כב. ובירושלמי (מגילה פ"א ה"א): כל החודש כשר לקריאת המגילה כו' והחודש אשר נהפך להם כו'. שו"ע או"ח סתרפ"ט ס"ז. וברמ"א שם: והכי נהוג (אלא שבנוגע למקרא מגילה בלבד ולא יעבור ט"ו בו. וראה לקו"ש ח"א ע' 342 בהערה ד"ה מחרת יום הפורים).

השנה - שנת העיבור: להעיר מירושלמי שם ה"ה: אותה השנה (שנעשה בה הנס) היתה מעוברת (אלא שדעת הבבלי לא משמע כן - מדלא הביאו הסוגיא זו (מגילה ו, ב) להכריע הדין). ולהעיר משער הפסוקים להאריז"ל ד"פ ואתחנן. לקו"א לה"מ (הוצאת קה"ת) סי' קה. וראה לקוטי לוי יצחק למגילת אסתר ס"ע צו. שם ע' צט.

"מאי פורים": ע"ד לשון חז"ל בנוגע לחנוכה (שבת כא, ב). לפורים . . משמעות מיוחדת . . בזמן הנוכחי: להעיר מפירוש הבעש"ט במחז"ל (מגילה יז, א) הקורא את המגילה למפרע לא יצא - כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סי' עת. וש"נ.

יום ג' שהוכפל בו כי טוב: פרש"י בראשית א, ז. ובאוה"ת (בראשית לג, א ואילך. ועוד) ובמכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (בסה"מ תש"ט ע' 19 (השני). ובאגרות קודש שלו ע' קלה ואילך) מקשר זה עם מחז"ל (קידושין מ, א) טוב לשמים וטוב לבריות. ולהעיר, שגם קביעות פורים בשנה זו היא ביום השלישי.

ל' אדר א' - א' דר"ח אדר ב': ראה שו"ע אה"ע סקכ"ו ס"ו. שני חדשי "אדר" . . נס פורים: דאין בין אדר הראשון לאדר השני אלא וכו' (מגילה ו, ב).

פורים קטן: כן נקרא במהרי"ל הל' פורים. דרכי משה או"ח סו"ס תרצז (סק"ג). וכן הובא בסידור אדה"ז (לפני למנצח יענך). השלמה לשו"ע אדה"ז או"ח סקל"א ס"ח. ובדרכי משה שם (סק"ב): פורים ראשון.

פורים גדול: כן נקרא בסידור אדה"ז שם ובהשלמה לשו"ע אדה"ז שם.

כחודש ארוך אחד: ר"ן, רא"ש (ועוד) לנדרים סג, ריש ע"ב. וראה לקו"ש חט"ז ע' 344 ואילך בענין "משנכנס אדר מרבין בשמחה" - אם קאי גם על אדר ראשון.

פורים היה בתקופה שבה היו היהודים בגלות, וגם לאחר שהתרחש הנס נשארו בגלות (עד שהסתיימה בניית בית המקדש השני).

מספרת לנו מגילת אסתר - וחכמינו ז"ל מסבירים זאת ביתר הרחבה - שמבחינה גשמית היתה גלות פרס ומדי (התקופה האחרונה של גלות בבל) לא קשה. אדרבה: יהודים הוזמנו לסעודה הממלכתית, אשה, אסתר, היתה המלכה, ומרדכי היהודי היה מן האישים הבולטים בחצר המלך.

והנה, דוקא באותו זמן קם המן הרשע להתמודד עם העם היהודי, עד כדי "להשמיד ולהרוג וגו'", מהיכן לקח את התעוזה למזימה כזו?

את ההסבר ניתן למצוא בדבריו אל המלך אחשורוש: "ישנו עם אחד, מפוזר ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך, ודתיים שונות מכל עם".

- המן הבין שהיהודים הם עם אחד אפילו כאשר הם מפוזרים על פני כל העולם, ושהדבר המאחד את כל היהודים הוא העובדה שהם מתנהגים לפי "דתיים השונות", לפי התורה והמצוות, שאז אין לאף אומה ולשון כל שליטה עליהם.

אבל, כאשר המן מגיע אל סעודת המלך ונתקל שם במסובים יהודים, והוא גם רואה שאיש אינו כופה עליהם דבר - אדרבה: קיים מצב של "כרצון איש ואיש" - ישנם בכל זאת ביניהם כאלה שאינם מקפידים על כשרות והם מתביישים ביהדות וכו', מגיע הוא למסקנה כי היהודים

יהודים הוזמנו לסעודה הממלכתית: אסתר פ"ז, יח. יל"ש אסתר רמז תתרנז. וראה שיחה הנ"ל.

אסתר . . המלכה: ובפרט אשר "ותשא חן וחסד לפניו" - אסתר ב, יז. ומרדכי היהודי . . בחצר המלך: "ושב בשער המלך" - אסתר שם, יט. ועוד. וראה מגילה יג, סע"א שאחשורוש שקל עצה ממרדכי. ודרז"ל עה"פ כרצון איש ואיש (מגילה יב, סע"א).

"להשמיד ולהרוג": אסתר ג, יג.

"ישנו . . מכל עם": אסתר ג, ח.

שהיהודים הם עם אחד כו': ראה גם לקו"ש חכ"ב ע' 257. שם ע' 263-4.

"כרצון איש ואיש": אסתר א, ז. וראה אסתר ר"ל ויל"ש הנ"ל. מגילת סתרים עה"פ.

ואשה יהודיה: ד"נשים חייבות במקרא מגילה שאף הן היו באותו הנס" (מגילה ד, א). ויתירה מזו, ע"י אשה, אסתר, נעשה הנס (רשב"ם, הובא בתוס"ה שאף הן - מגילה שם. רשב"ם פסחים קח, ריש ע"ב ד"ה שאף הן). ולהעיר, שאסתר דוקא בקשה (ופעלה): (1) כתבוני, (2) לדורות (מגילה ז, א. וראה בארוכה לקו"ש חט"ז שיחה א' לפורים (ע' 352 ואילך) ובהערות שם).

נשארו בגלות: ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן" - מגילה יד, א. (עד שהסתיימה בניית בית המקדש השני): כי "במלכות אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלים" שלא לבנות ביהמ"ק - עזרא ד, ו ובפרש"י. תיב"ע ופרש"י עה"פ אסתר ה, ג.

שמבחינה גשמית היתה גלות . . לא קשה: ראה בארוכה שיחת פורים ה'תש"א (ספר השיחות ה'תש"א ס"ע 68 ואילך).

הם לא רק עם "מפוזר" אלא גם "מפורד", ואז הוא מרגיש עוז בנפשו לצאת בגזירה להשמיד עם שלם ביום אחד, דבר שלא זמם לפניו שום שונא ישראל.

דומה לו היה - צורר היהודים של לפני יובל שנים, בדורנו.

בא הפורים ומזכיר לנו כיצד הגיבו מרדכי היהודי, ואסתר המלכה, וכל כלל ישראל, עם מרדכי, על גזירת המן:

מרדכי היהודי - "לא יכרע ולא ישתחוה" לשום אדם ולשום דבר שבא להביאו לעשות פשרות ביהדות.

אסתר המלכה מעמידה בסכנה את חייה כדי לסייע להביא ישועה לעמה - "נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי".

כל היהודים שרויים בהלך רוח של תשובה ומסירות־נפש במשך כשנה תמימה, למרות שיכלו להינצל בקלות על־ידי שיצהירו על עצמם שהם חדלים להיות יהודים.

ואחרון אחרון חביב - ילדי ישראל, תינוקות של בית רבן, מתכנסים בהנהגת מרדכי והם נעשים חדורים ברוח מסירות נפש למען התורה והיהדות. בזכותם בפרט, יחד עם זכות כל

יג. תו"א שם צז, א. ובד"ה חייב אינש וד"ה בלילה ההוא שבהערה הנ"ל. אבל ראה לבוש, הובא בט"ז או"ח סתר"ע סק"ג, ובד"ה חייב אינש תרפ"א הנ"ל: ידוע ההפרש שבין חנוכה לפורים, דמל' יון . . גופן של ישראל לא רצו להשמיד ח"ו . . אבל המן ביקש להשמיד . . בגופן של ישראל. ומסיים: וע"כ עיקר הגזירה הייתה להיותם יהודים ואם היו ח"ו כופרים באמונתו הייתה מתבטלת הגזירה לגמרי.

ואחרון אחרון חביב: ע"ד ב"ר פ"ח, ח. פרש"י עה"פ וישלח לג, ב.

ילדי ישראל . . מתכנסים: ראה אסתר פ"ח, ז. פ"ט, ד. יל"ש אסתר רמז תתרנ"ח. וראה גם אסתר פ"י, ד. ויק"ר פכ"ח, ו. יל"ש אמור רמז תתרמ"ג (עה"פ כג, יא). פס"ר פ"ח (פ' העומר). וראה ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז (תשי"א) פ"ג ופט"ו (סה"מ תרפ"ז ע' קיב. שם ע' ככד"ה).

תינוקות של בית רבן: הבל שאין בו חטא - שבת קיט, סע"ב. וראה זהר בתחלתו (א, רע"ב) והשייכות ליום שלישי.

בזכותם בפרט: ראה אסתר פ"ט, ד. יל"ש אסתר רמז תתרנז. וראה גם אסתר פ"ז, יז (קרוב לסופה) - נתבאר בלקו"ש חכ"ש שיחה לפורים (ע' 206 ואילך).

לא רק עם "מפוזר" . . אלא גם "מפורד": ראה גם מגילת סתרים עה"פ.

עם שלם ביום אחד: אסתר ג, יג.

עם מרדכי: אסתר שם, ו.

"לא יכרע ולא ישתחוה": שם, ב.

"נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי": שם ז, ג.

כל היהודים . . ומסירות־נפש: ראה תו"א מג"א צז, א. שם (בהוספות) קכ, ד. שערי אורה שער הפורים ד"ה וקבל היהודים פ"ח (צ, ב). ד"ה חייב אינש עטר"ת פ"ד (סה"מ עטר"ת ע' שו). תרפ"א (תש"ח) פ"ה (סה"מ תרפ"א ע' קצא). ד"ה בלילה ההוא ה'ש"ת פ"ה (סה"מ ה'ש"ת ע' 9).

במשך כשנה תמימה: כ"ה בתו"א שם קכ, ד: כמעט משך שנה. אבל בתו"א שם צז, א (ועד"ז בשאר המקומות שבהערה הקודמת): כל השנה כולה. וראה ד"ה וקבל היהודים תשל"ח פ"ג (סה"מ - מלוקט (קה"ת, תשמ"ז) ע' שיט ואילך).

שיכלו להינצל בקלות על־ידי שיצהירו על עצמם שהם חדלים להיות יהודים: כ"ה במגילת סתרים עה"פ אסתר ג,

היהודים, אנשים ונשים וטף המתאחדים להיות עם אחד, על ידי תורה אחת, של ה' אחד -

- הופכת גזירת המן להיות בטלה ומבוטלת ומגיעה הישועה האלוקית, לא רק ביציאה מן המיצר אל המרחב, אלא באופן של "ונהפוך הוא", במקום שהיהודים יפחדו משונאיהם - נופל פחד היהודים על השונאים, במקום שהיהודים יכרעו ברך לגויי שקייט - מפגינים יהודים שהם יהודים - "מודה בכל התורה כולה", וכו' וכו', ואז "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" מכל הבחינות, לא רק ברוחניות, אלא גם, פשוט, בגשמיות.

○ ○ ○

גם בפרשיות השבוע - "ויקהל" בתחלתו "ופקודי" בסיומו - מרומזות הנקודות האמורות:

"ויקהל משה" - משה רבנו מקהיל את כל היהודים ומאחדם ל"קהל" אחד, ומתחילים מיד במעשה בפועל, חיזוק שמירת שבת קודש ופותרים בהכנות מזרזות להקמת המשכן וכל כלי הקודש שלו. בפרשת פקודי מודגש פעמים רבות, כיצד נעשה כל דבר בדיוק "ככל אשר ציוה ה' את משה", המשכן מוקם בראש־חודש ניסן, ומיד רואים הכל את השראת השכינה, את קיום ציווי והבטחתו של הקב"ה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", כל יהודי וכל היהודים מכינים "משכן" ו"מקדש", גם ובעיקר, בלבם שלהם,

ובביתם ובכל הסביבה - על ידי מעשה בפועל בהנהגה יום יומית לפי רצון הבורא באופן של "אורה זו תורה . . ויקר אלו תפילין" (כולל כל המצוות).

○ ○ ○

תורה אחת . . ה' אחד: ראה חגיגה ג, סע"א ואילך.
"ונהפוך הוא": אסתר ט, א.

נופל פחד היהודים על השונאים: שם ח, יז, ט, ב.

יהודים . . "מודה בכל התורה כולה": כדרשת חז"ל (מגילה יג, רע"א) עה"פ (אסתר ב, ה) איש יהודי: שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי אשר "הכופר בה (בע"ז) כמודה בכל התורה כולה" (קידושין מ, א).

"ליהודים . . ויקר": אסתר ח, טז.

ברוחניות: ראה ג"כ דרז"ל אורה זו תורה כו', וראה לקמן.
בפרשיות השבוע: כתורת אדה"ז ("היום יום" ע' קא. ספר השיחות ה'תש"ב ע' 29 ואילך): מען בעדארף לעבען מיט דער צייט . . מיט דער פרשת השבוע און פרשת היום פון דער סדרה פון דער וואך [צריכים להיות עם הזמן . . עם פרשת השבוע ופרשת היום של פרשת השבוע].

בהכנות מזרזות: תנחומא ס"פ פקודי.

פעמים רבות: תנחומא שם.

המשכן מוקם בראש־חודש ניסן: פקודי מ, יז.

את השראת השכינה: שם, לד.

ציווי . . הקב"ה: תרומה כה, ח. וראה לקו"ת ריש פרשתנו.

בלבם שלהם: דבתוכו לא נאמר אלא בתוכם - בתוך כאו"א (ראה ר"ח שער האהבה פ"ו בתחלתו (ד"ה ושני הפסוקים). אלשיך תרומה עה"פ. של"ה חלק תושב"כ תרומה שכה, ב. שכו, ב. וכן בשער האותיות אות ל. ועוד. וראה תו"א ר"פ ויקהל. ד"ה באתי לגני ה'תש"י (בתחלתו).

"אורה זו תורה . . ויקר אלו תפילין": מגילה טז, ב. וראה גם תיב"ע עה"פ. ע"פ חסידות - שערי אורה ד"ה הנ"ל פכ"ט. ועוד.

ויהי רצון שבקרוב ממש תקוים תפלתנו ובקשתנו אותה אנו אומרים בהבדלה, מיד בראשית כל שבוע כאשר מתחילים ימי החול והחולין: "כן תהיה לנו", "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" כפי שהיה אז.

ומן הגאולה, עוד בתקופת הגלות, ללכת מחיל אל חיל ולהסמיך את הגאולה הזאת שנגיע מיד ונזכה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כאשר יהיה גם קיום "כל המצוות, כל מצוה ומצוה, וכל הדינים הנכללים עמה" בשלימות.

בכבוד ובברכה לשמחת פורים,
פורים גדול בכלל
ובמיוחד בעניני יהודים ויהדות
מנחם שניאורסאהן

את המגילה באדר שני דוקא.
גאולה האמיתית והשלימה: שאין אחרי' גלות (תוד"ה ה"ג - פסחים קטז, ב).
כל המצוות: כיון שבינה ביהמ"ק וכל יושבי' עלי' (ראה ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח). כל מצווה . .
הנכללים עמה: ל' הרמב"ם בסוף מנין המצות על סדר ההלכות - סיום שיעור רמב"ם דיום זה (לפי החלוקה דג"פ ליום).

(כולל כל המצוות): דהוקשה כל התורה כולה (- המצוות) לתפילין - קידושין לה, א. נתבאר בלקו"ת שלח מ, ד. ואתחנן יב, סע"ג. אוה"ת ואתחנן ע' רס ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' ק. תרל"ו (ח"ב) ע' רפד (ושם: הוקשו כל המצוות שבתורה לתפילין). שם ע' רצ"רצא. שם ע' שסז (ושם: כל מצותי' של תורה). ועוד. וראה לקו"ש ח"ט ע' 79 הערה 3. ללכת מחיל אל חיל: בל' הכתוב תהלים פד. ח.

ולהסמיך את הגאולה: ראה מגילה ו, סע"ב ובפרש"י: מסמך גאולה לגאולה. ולהעיר, שענין זה קובע בשנה מעוברת (כשנה זו) - בכדי ל"מסמך גאולה לגאולה" קורין

התועדות פורים

ליום

אשר

היום

פורים ביום דבין

מאסף נרחב
אודות ימי הפורים
במחיצתו של הרבי

פורים תשי"א

התבטאויות מופלאות אודות הנשיאות

הרבי נ"ע שיאמר לפניו דא"ח - זה הי' בשמחת תורה האחרון בשנת תר"פ - ענה לו הרבי נ"ע שהוא מסכים בתנאי שיקח קודם משקה, ויצא הרבי ריי"צ ולקח כוס "אריק" מלא, שהוא משקה חריף מאוד (96%), ובכדי שזה לא יבלבל אותו לשמיעת המאמר חסידות הקיא את כל המשקה ונכנס לאביו ואמר שקיים את הציווי, ואמר לפניו אביו מאמר דא"ח, ואח"כ אמר לו שהוא רוצה "אז ער זאל זיין אנאנדערער" [= שהוא יהיה (אדם) אחר].

הרבי המשיך ואמר: "איך ווייס ניט וואס מ'האט אייך פארבונדן צו מיר און מיר צו אייך, און פארוואס מ'מאטערט אייך און מיר, נאר אזוי ווי עס איז געווען אין די פריערדיקע דורות איז גיט מען איצטער אויך כוחות, וויל איך אייך זאגן א פאר ווערטער, די ווערטער וועלן ניט קאליע מאכן - א מקצת וועט עס בריינגען. עס איז פאראן אזוינע בחורים וואס גייען מיט אמונה פשוטה. וויל איך אייך זאגן א פאר ווערטער און איר זאלט ווערן אנדערע, אנדערע אין לימוד התורה און אין קיום המצוות..." [= איני יודע מדוע קישרו אתכם אליי ואותי אליכם, ומדוע מייגעים אתכם ואותי; אלא, כפי שהיה בדורות הקודמים - כך נותנים כעת גם כן כוחות. ברצוני לומר לכם כמה מילים; המילים הללו לא יזיקו - אלא יביאו מקצת תועלת. ישנם בחורים שהולכים עם אמונה פשוטה. ברצוני לומר לכם כמה מילים, ושאתם תהיו אחרים -

התוועדות פורים תשי"א היתה מעמד מיוחד במאוד. במהלך ההתוועדות דיבר הרבי אודות ענינים מופלאים ביותר, כשביניהם היו ביטויים נדירים אודות הנשיאות ואודות עצמו וכו'. דברים שהשאירו רושם חזק על כל הנוכחים.

בפתיחת ההתוועדות אמר הרבי שפורים נותן את הכח ליהודי על "ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת..." - כאשר יהודי יודע שבפנים נמצא המלך אחשוורוש - זה הקב"ה, שאחרית וראשית שלו, אזי הוא פשוט מתפרץ פנימה.

בהתוועדות אמר הרבי מאמר ד"ה "וקיבל היהודים", הרבי התחיל (בניגון של מאמר) "וקבל היהודים את אשר החלו..." והפסיק קצת בבכי, ואח"כ התחיל להגיד עוה"פ, "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר..."

ההתוועדות נמשכה כשבע וחצי שעות, מהשעה 9:00 בלילה עד 4:30 לפנות בוקר לערך. במשך ההתוועדות הי' הרבי בהתגלות גדולה, ואמר הרבה "לחיים" בעצמו, כשגם לנאספים הורה לומר הרבה פעמים לחיים. כשחילקו כוסיות משקה בין המסובים, לאמירת לחיים, צוה הרבי שיביאו כוסות גדולות יותר, ואמר (בחיוך):

"בנוגע לנתינת צדקה מצינו שיש מעלה כשנותנים אותו סכום פעמים רבות, קימעא קימעא ("ביסלאך ווייז"), אבל בנוגע למשקה אין צורך ליתן קימעא קימעא!"

כנזכר, היו במשך ההתוועדות התבטאויות נפלאות אודות ענין הנשיאות, וכדלהלן:

הרבי סיפר שהרבי ריי"צ ביקש פעם מאביו

מעצמו. אף על פי שאני בעצמי עדיין לא יצאתי מעצמי, מכל מקום - אין ללמוד ממני].

ר' אלי' סימפסאן ניגש לרבי ואמר: "חסידים ווילן דאס ניט הערן" [= חסידים לא רוצים לשמוע זאת], וכן עוד כמה מזקני החסידים ניגשו ג"כ וביקשו מהרבי להפסיק מלדבר בזה. ר' מרדכי מענטליק (שעמד לצד הרבי) אמר לרבי: "ס'איז איין המשך פון דעם אלטען רבי'ן ביז איצטער די זעלבע זאך" [= זהו המשך אחד מהאדמו"ר הזקן ועד עכשיו - אותו הדבר ממש]. וסיים שהוא רוצה לקבל משקה "פון דעם אלטען רבי'ן" [= מאדמו"ר הזקן], הרבי חיך ונתן לו משקה...

בהמשך הדברים היו גם כמה ביטויים ע"ד ההתקשרות אליו, ומהם:

אחרים בלימוד התורה ובקיום המצוות" (וכנראה שלא סיים הרבי מה שרצה לומר).

בעת שניגנו אמר הרבי לר' אלי' סימפסאן מזקני החסידים: **"בשעת בנין בית שני היו הזקנים שזכרו את הבית ראשון - בוכים. איר, וואס איר זיינט געווען ביים רבי'ן נ"ע און ביים רבי'ן איז א גבורה פון אייך וואס איר האט ניט געוויינט. מילא ביים רבי'ן וואס איז געווען בנו יחידו און ממלא מקומו, אבער וואס בין איך און ווער בין איך"...** [= אתם, שהייתם אצל הרבי נ"ע ואצל הרבי, זו גבורה מצדכם שלא בכיתם. מילא אצל הרבי, שהיה בנו יחידו וממלא מקומו, אבל מה אני ומי אני"....]

אח"כ אמר: **"מ'דארף ארויסקריכן פון זיך, הגם איך בין נאך ניט ארויס פון זיך מ"מ דארף מען זיך ניט לערנען"** [= צריך לצאת

**של כ"ק מו"ח אדמו"ר בפורים דא' השנים
האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, שיהי
זה הפורים האחרון בגלות - תתקיים בפורים
זה!**

במהלך ההתוועדות נתן הרבי לכמה מהחסידים
משקה בידו הק' מכוסו, ומיד קמו כל המסובים
והתחילו לבקש מהרבי לתת להם משקה מכוסו,
הרבי חילק משקה לכל הקהל ובעת החלוקה
עמד על כסאו הק' ולכמה דיבר בעת החלוקה
ענינים פרטיים. וכשנגמר המשקה שהי'
בביהמ"ד והיו עדיין כמה שלא קיבלו, צוה הרבי
שיביאו מים וחילק מים מכוסו לאמירת לחיים.

הרבי סיים את ההתוועדות באמרו: "און דער
רבי שליט"א (היינו, הרבי הריי"צ) זאל אונז
פירן אנטקעגן משיח'ן!" [= והרבי שליט"א
יוליכנו לקראת משיח].

ר' ישראל ג'ייקאבסאן שעמד ע"י הרבי הצביע
על הרבי ואמר "דער רבי שליט"א!"...

**כנראה, אין לכם ברירה אחרת, וגם לי אין
ברירה אחרת... "איך זאג זיך ניט אָפּ" ... [=]
אינני נסוג לאחור] "איך בין נאָר אַ צינור"
[= אני רק הצינור], "מקושר דאָרף מען זיין
צום רבי'ן, איך בין אַ ממלא מקום נאָר אין
איין פרט" [= מקושר צריך להיות לרבי, אני
ממלא מקום רק בפרט אחד].**

בין הדברים כשדיבר אודות כ"ק אדמו"ר הריי"צ,
סיפר, שפעם דיבר כ"ק אדמו"ר נבג"מ אודות
אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ואמר שהוא
אינו אומר "נשמתו עדן" אלא "נשמתו בי" מפני
שמדוע צריך לומר "נשמתו עדן" כשהרבה יותר
קל לומר "נשמתו בי".

**הרבי סיים: כך גם על הרבי - אינני אומר
"נשמתו עדן", אלא "נשמתו בי"!"...**

[ברשימה אחרת מסופר שכמה מהדיבורים הנ"ל
אודות עצמו וכו' דיבר בעינים עצומות, ולאחרי
כמה דיבורים ניסו זקני החסידים להתחיל
לנגן כדי שיפסיק מלדבר אודות זה, אך הרבי
סימן שלא ינגנו והמשיך לדבר ולפתע התחיל
לבכות מעט והשעין את ראשו הק' על זרועותיו
הק', והפסיק ואמר: "אלא - כנראה שלכם אין
ברירה אחרת, ולי אין ברירה אחרת". ואז הכריז
הרב מנטליק: "זה בפירוש לא כך! אתם הרבי
שלנו, אותו הדבר מאדמו"ר הזקן ועד עכשיו -
שלשלת אחת!" וכו' כנ"ל].

בהמשך הדברים אמר: **ברצוני לברך אתכם
ואת עצמי - וכפי ששמעתי פעם מכ"ק מו"ח
אדמו"ר בנוגע לנתינת פדיונות, ששייך ליתן
פדיון בינו לבין עצמו ("געבן פאָר זיך צו זיך
אַליין"), ובפרט על הציון הקדוש של כבוד
קדושת אדוננו מורנו ורבנו... (מילים אלו
אמר בפירוט ולא בראשיתיות, והמחזה
בעת מעשה הי' מאויים מאוד).**

ברצוני לברך אתכם ואת עצמי, שברכתו

פורים תשי"ב

שהתלמידים יחזרו חסידות

הוא התחיל לרקוד לבדו על השלחן ובכה בכיות חזקות.

בהמשך, תבע הרבי מא' הת' שילך לחזור חסידות בבתי כנסיות, באמרו: "אי אפשר לדחות את זה. משיח צריך לבוא מיד!"

הרבי פנה להרב מענטליק והרב טננבוים (ששניהם כבר החזיקו ב'עד דלא ידע') ואמר: "ישנם עשרה תלמידים שיכולים לחזור חסידות ואינם עושים זאת. ולא עוד אלא שכעת אינני רואה אותם בהתוועדות!" הרב מענטליק ניסה ללמד עליהם זכות, שכנראה נמצאים הם כאן איפה שהוא. הרבי הגיב: "היכן? אינני רואה אותם!"

ר' משה גורארי' עמד על בימת הרבי ליד הרב

בליל פורים קיבל אליו הרבי ליחידות את ראש עיריית ירושלים מר שלמה זלמן שרגאי, למחרת אף שלח לו הרבי 'משלוח מנות'.

•

למחרת, יום פורים, בשעה תשע וחצי בערב ירד הרבי להתוועדות. האולם היה גדוש מקיר לקיר. ההתוועדות נמשכה כתשע שעות וחצי, עד לשעה חמש לפנות בוקר.

מר שלמה זלמן שרגאי

בתחילת ההתוועדות אמר הרבי מאמר ד"ה "ליהודים הייתה אורה ושמחה". למרות שההתוועדות נמשכה קרוב לעשר שעות, השיחות עצמן ארכו כ-3 שעות, כשביתר הזמן ניגנו ודיבר הרבי דיבורים פרטים לאנשים שונים.

במהלך ההתוועדות שתה הרבי ארבעה או חמשה כוסות יין, ואמר: אין כאן אף אחד שאוחז ב'עד דלא ידע'. צריך שיהי' לכל הפחות אחד שיוציא את כולם ידי חובה. אינני יודע אם יש מקום לזה ע"פ דין, אבל עכ"פ יש מקום לזה בפלפול...

הרבי הורה לר' אפרים וולף ולעוד כו"כ מהחסידים לומר לחיים. כשר' הענדל ליבערמאן שתה 36 כוסיות לחיים, הורה לו הרבי להפסיק.

עם סיום ההתוועדות וברכת המזון, החל מעמד חלוקת "כוס של ברכה". קהל האלפים נעמד בתור ארוך שעבר לפני הרבי, כך עד שעה 5 וחצי בבוקר.

חדקוב. הוא שתה הרבה משקה והתחיל לבכות, ובין הדברים, ביקש ברכה מהרבי שהוא יאמין יותר ממה שהוא מבין, שכן להבין - אין הוא מבין מאומה... הרבי ענה לו: להבין - צריכים, אבל לרצות להבין - זאת אין צריכים.

פורים תשי"ג

סדרים בפטבורג

התוועדות פורים של שנת תשי"ג התקיימה בחצר ה'שאלאש' שליד בנין 770.

בשעה 9 נכנס הרבי להתוועדות. עם כניסתו, שאל הרבי האם ישנם עשרה שנטלו ידים ונטל את ידיו לסעודה. לאח"מ ציווה לנגן את הניגון שלפני המאמר ולאחריו החל באמירת המאמר "ויהי אומן את הדסה", שנמשך כחצי שעה.

במהלך ההתוועדות הורה הרבי לכמה מהנוכחים לומר 'לחיים' על כוסות גדולות ולחלק אף מזג בעצמו, ועודד את הקהל בשמחה גדולה.

בא' השיחות דיבר הרבי בקשר לקיום המגבית עבור 'קופת רבינו', ובין הדברים אמר הרבי:

"אילו היו לנו כתפיים רחבות, עינים לראות ואזנים לשמוע, לב להבין ומוח להשכיל - לא היינו מוכרחים להשתמש דוקא בדרך הסלולה, אלא היינו יכולים לילך גם בדרך חדשה ולהגיע אל המטרה, לעלות בית אל. אבל כיון שחסרים העינים הנ"ל, מוכרחים אנו לילך בדרכים שסללו לנו. ואז הולכים על אחריותם ועל כתפיהם של אלה שהראו וסללו את הדרכים. ולכן משתדלים לייסד מחדש את ההנהגות, אפילו אם (מצד כמה טעמים) נפסקו לזמן מה".

במהלך ההתוועדות התייחס הרבי לאותם

בשבת זכור - ערב פורים, הורה הרבי לערוך 'קידוש' אחר התפילה ואמר למסור לבחורים שיחזרו דא"ח בעניין "זכור".

•

קריאת המגילה, פורים תשי"ג

שלטונות קנדה סירבו לאשר לו יציאה מהמדינה בשל היעדר אזרחות.

ר' אליהו עקיבא זכה לסייע לרבנית חנה ע"ה, אם הרבי, בעת צאתה מרוסיה. לימים סיפר לו המזכיר הרב חודקוב, כי כאשר נודע לרבנית על הקשיים הביורוקרטיים המעכבים את הגעתו, התבטאה: "ברוסיה הוא ידע כיצד להסתדר עם בעיות הגבול וכאן בטורונטו אינו יכול להסתדר?". בסופו של דבר נפתר העניין רק לאחר שהרב חודקוב שיגר מכתב רשמי לשלטונות קנדה בו הסביר כי הרב ליפסקר זקוק ל"השתלמות רוחנית" אצל הרבי, ורק אז התאפשרה נסיעתו.

באותה התוועדות, לאחר שביקש ממנו הרבי לומר 'לחיים', הרים ר' אליהו כוסית קטנה. הרבי סימן לו כי עליו לומר 'לחיים' על כוס גדולה, ולאחר מכן הורה לו לחזור על כך עוד מספר פעמים, בסופו של דבר נפלה עליו תרדמה.

בהמשך ההתוועדות שאל הרבי: "היכן ליפסקר מטורונטו?" והשיבו כי הוא נרדם, הרבי הגיב: "תבוא עליו ברכה"...

יהודים "שמקיימים חיוב זה ('עד דלא ידע') ע"י השינה. שותים קצת יין, ואז נרדמים וישנים שינה עריבה יותר, ואומרים: "שישו בני מעי", שקיימו המצוה "לבסומי בפוריא" בתכלית ההידור, שהרי היו ישנים ביום זה כמה שעות יותר מרגילותם!"...

אבל אצל חסידים - הסדר הוא שאומרים "לחיים" כדי להרדים את הגוף ונה"ב, ולעורר ולגלות את הנפש האלקית, להיות במעמד ומצב ד"לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי".

ולסיום, אמר הרבי: "זאָגט לחיים!" - אין זה מילתא דבדיחותא ("ס'איז ניט קיין דזשאַק"...), שהרי זה דין בשלחן ערוך.

במהלך ההתוועדות פנה הרבי אל הרב אליהו עקיבא ליפסקר ואמר: "ליפסקר, שיאמר לחיים".

מאחורי נוכחותו של ר' אליהו עקיבא באותה התוועדות עמד אירוע מיוחד. בימים שקדמו לחג, ביקש הרבי כי החסיד, שהתגורר בטורונטו, יגיע להשתתף בהתוועדות פורים ב־770. אולם

בשעה הרביעית לערך, נשען הרבי על ידיו הקדושות לכמה רגעים. על פניו ניכרה אותה רצינות ודביקות מוכרת, שכמותה רואים לפני אמירת "מאמר", ולפתע פתח ואמר:

"כאשר הפילו את הקיסר הצאר ברוסיה, נערכו שם בחירות. אל החסידים הגיעה הוראה מהרבי נ"ע להשתתף בבחירות. דבר ההוראה הגיע גם אל אחד החסידים, שהיה מופשט לגמרי מהוויות העולם עד שלא ידע כלל מה מתרחש במדינה; אבל כיוון שהייתה הוראה מהרבי, הלך לקיימה בדחילו ורחימו. תחילה הלך לטבול במקווה, ואחר כך חגר את אבנטו והלך למקום הבחירות. כשהגיע, לא ידע מה בדיוק עליו לעשות, כיצד בוחרים ובמי עליו לבחור. כיוון שפגש שם בחסידים נוספים, הורו לו הללו כיצד לנהוג. תיקן החסיד את אבנטו ועשה כפי שעשו חבריו. לאחר הבחירות צעקו כולם 'הוֹרָה!'

[בלילה שלאחר־מכן נכנס הרב ליפסקר ל'יחידות', והרבי ביקש ממנו שכשיחזור לטורונטו ימסור ממה שדובר כאן (בעת ההתוועדות). הרב ליפסקר אמר לרבי כי מה שדובר עד חצות הלילה הוא יודע, אבל את ההמשך לא. הרבי סימן בתנועת ביטול בידו הקדושה ואמר: "אחרי חצות הלילה הדברים היו הרבה יותר טובים" ("נָאֶךְ הָאֶלְבֶּע נֶאֱכַט הָאֵט זִיךְ גֶּעֶרֶעֱדֶט אַסְאָךְ בֶּעֶסֶעֶר").]

בעיצומה של ההתוועדות אמר הרבי שהבחורים ינגנו ניגון שמח, "און איר וועט באַווייזן וואָס איר קאָנט" [= ותראו מה אתם יכולים], "לאו דווקא בניגון - כי אם בשמחה". בעת הניגון ניגש אחד מזקני החסידים אל הרבי ואמר שמכיון שידוע שפורים הוא יום מסוגל למפלת שונאי ישראל, ובימינו אלה סובלים אחינו בני ישראל שמעבר למסך הברזל מיד העריצים - מבקש הוא ברכה להצלתם מיד שונאיהם.

יש לציין כי הייתה זו הפעם הראשונה בה אמר הרבי שני מאמרי חסידות באותה התוועדות.

[במאמר המוסגר: כעבור יומיים, בי"ז באדר, הודיע הרדיו הממלכתי של מוסקבה כי "לפני יומיים" - כלומר, במוצאי פורים, בדיוק בזמן ההתוועדות! - חלה מנהיג ברית המועצות, סטאלין ימ"ש, ואיבד את הכרתו.

למחרת, בי"ח באדר, נמסרה ההודעה הרשמית: סטאלין מת. כך באה לסיומה פרשת עלילת הדם הידועה של "משפט הרופאים" שהחלה בכ"ו בטבת תשי"ג. העצורים היהודים שוחררו, ותמה תקופה נוראה בחיי יהודי רוסיה.

כעבור שנים, לקראת פורים תנש"א, כשמאמר זה יצא מוגה ב"קונטרס פורים - תנש"א", נכתב ב'פתח דבר': "...המאמר השני שנאמר בהתוועדות לפורים בשנה ההיא (תשי"ג), שאמירתו הייתה קשורה, כנראה, עם המאורעות שאירעו בתקופה ההיא עד למפלתו של מושל המדינה ההיא שהיה צורר ישראל. כפי שהבינו בשעתו מהסיפור שסיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א - כהקדמה ובסמיכות לאמירת מאמר זה - על דבר הוראת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בתקופת המהפכה, לאחר מפלתו של ה[צאר]."

הוֹרָה! הוֹרָה! וגם החסיד צעק עמם: 'הוא רע! הוא רע! הוא רע!...'

מילים אחרונות אלו אמר הרבי מתוך דביקות איומה, תוך שהוא מצמיד את כפות ידיו זו לזו ומניען בחוזקה לימינו, למולו ולשמאלו. לאחר מכן, הסתובב לימינו וסיפר שוב את כל הסיפור, כששוב הוא עוצם את עיניו הקדושות, מניף את שתי ידיו ביחד כלפי מעלה ומכריז שלוש פעמים "הו-רה, הו-רה, הו-רה..." אחר כך הסתובב הרבי לצד שמאלו, ושוב סיפר את כל הסיפור, ושוב הראה בדיוק איך עשה החסיד. ושוב הסתובב הרבי לאחוריו, לעבר זקני החסידים שישבו שם, ושוב סיפר את הסיפור, ושוב הראה בדיוק איך עשה החסיד...

ציבור הנוכחים בהתוועדות היה נסער ונרגש, וכמובן - מופתע. אבל חסידים - שפיקחים הם - מיד הבינו שיש דברים בגו, והדברים שמיימים, נעלמים ונסתרים.

[לחלק מהגרסאות, לאחר שגמר הרבי את דבר המעשה, קמו כל קהל החסידים והכריזו יחד בהתרגשות שלוש פעמים: "הו-רע, הו-רע, הו-רע..."

מיד אחר כך החל הרבי באמירת מאמר חסידות נוסף, המתחיל "על כן קראו לימים האלה פורים"; אמירתו נמשכה כ־12 דקות.

פורים תשי"ד

אסתר הלכה ל'א חסידישע רב'...

מערי השדה ולקבל כוס של ברכה. ואכן, בשבת קודש שושן פורים ירד הרבי להתוועדות.

בתחילת ההתוועדות נטל הרבי את ידיו הקדושות לסעודה והורה לנגן "א פריילעכן ניגון".

פורים של שנת תשי"ד חל בעש"ק. זמן מה לפני חג הפורים נשאל הרבי במכתב היאך יהי הסדר בנוגע להתוועדות וכו', והרבי ענה שבדעתו לעשות סעודה בש"ק סמוך לשקיעת החמה, כדי שבהמשך יוכלו להגיע ולהשתתף גם אנ"ש

בסמיכות לקיסר - עמד על מקומו, הניח את ידו על מצחו ובירך "שנתן מכבודו לבשר ודם" בקול רם, כדי שיענו אחריו אמן. הקיסר ראה שעומד לידו יהודי לבוש בצורה מוזרה ("עפעס מאַדנע אָנגעטאַן"), אוחז בידו ספר־תורה, ומרים עליו את קולו ("און שרייט אויף אים")... עד שהסבירו לו את פשר הענין... כששאל את הרד"ץ אחיינו ה"משכיל" הרי יודע אתה שהקיסר הוא "שיכור" וכו', ואיך אפשר להתייחס אליו בצורה כזו - לברך ברכה, ולצאת לקראתו עם ספר־תורה וכו'? - ענה לו הרד"ץ: "פעטאַך"! [= פת'] הרי יש לו שר למעלה!

סיפור זה, אמר הרבי, מבטא את הנקודה כי כאשר יהודי עומד בתנועה של מסירות נפש, העולם עצמו מסייע לעבודת ה', משום שמציאות הגוי אינה אמיתית.

בהמשך ההתוועדות הרבי הוסיף וקשר את פועלו של מרדכי היהודי, שבעת הגזירה אסף עשרים ושניים אלף ילדים ולמד עמם דווקא "הלכות קמיצה" - נושא שלא היה רלוונטי באותה עת בהיעדר בית מקדש - כדי להדריכם שגם בזמנים הקשים ביותר אין להתייאש ויש להתכונן לבניין המקדש. מכאן למד הרבי הוראה בדבר חשיבותו של חינוך הכשר ללא פשרות. לאחר שיחה זו הורה הרבי לנגן את הניגון "אני מאמין".

בין השיחות דיבר הרבי ע"כ שאין לעשות חשבונות של "תכלית" גשמית, כמו הרצון שהילד יהיה "רופא" או "עורך דין", אלא למסור את הילד למלמד ירא שמים המגדל "זקן מלא", שכן הקב"ה הוא הזן ומפרנס לכל. הרבי אף אמר כי מי שמוכשר להיות "נוקב מרגליות" ונעשה "אופה לחם" נחשב פושע כלפי כוחותיו, וכך גם ברוחנית - מי שיכול לפעול בחינוך

בפתח דבריו עסק הרבי בקביעות פורים שחל בשבת, והסביר כי אף שקריאת המגילה והסעודה מוקדמות או נדחות, הרי ההלכה מורה שבכל מקרה יש לקרוא את המגילה, היינו, שעניינו של פורים קשור קשר אדוק עם סיפור המגילה - "תוקפו של אחשורוש". הביאור הפנימי לכך הוא שכדי להבין את "תוקפו של נס" לעומקו, יש להכיר בכך שאחשורוש היה "מלך בכיפה" שמלך על העולם כולו, ודווקא מתוך עוצמתו ניכר שהנהגתו הייתה למעלה מהשכל, שכן "לב מלכים ושרים ביד ה'". להמחשת עניין זה סיפר הרבי:

המלכים שהיו פעם ברוסיה, הי' ביכלתם לעשות כל מה שלבם חפץ, כיון שלא הי' על גביהם שום "קאָנגרעס" וכיו"ב. בשנים האחרונות הי' קיסר רוסיה "שיכור", וכשרצו היהודים לפעול עליו בענין מסויים, היו יוצאים לקבל את פניו בספר־תורה.

באותה תקופה כיהן הרד"ץ [חן] ברבנות בטשערניגאָוו, וכשהגיע הקיסר לביקור בטשערניגאָוו, נהג הרד"ץ בהתאם לסדר הנ"ל, ויצא לקראת הקיסר כשהוא לבוש "סירטוק", ונושא ספר־תורה, וכשהגיע

לאחר מכן הוסיף הרבי ואמר:

"אלא מה, מרדכי הי' חסיד, אם לא, איך הי' יכול לתקן תקנה כזו של שתי' עד דלא ידע, אצל מתנגד אין דבר כזה של יציאה מההגבלות, רק אצל חסיד..."

לקראת סיום ההתוועדות, דיבר הרבי על כך שמשיח כבר עומד "אחר כתלנו", והכותל המפריד הוא רק העוונות שלנו שעל כל אחד לשבור על ידי הפצת החסידות ובירור ה"פכים הקטנים".

לאחר מכן צוה הרבי לנגן "ד' בבות", ולאחריו הניגון 'ניע זשוריצי כלֶאָפֶצִי'. את ההתוועדות חתם הרבי בהביאו את הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח", המלמד שההתלהבות לה' בלב האדם צריכה להיות תמידית - "אפילו בשבת" שבה האדם מרומם מהעולם, ו"אפילו בטומאה" כשאדם מרגיש רחוק. בסיום ציווה הרבי לנגן "כי בשמחה תצאו", ולאחר תפילת ערבית והבדלה חילק לנאספים מ"כוס של ברכה".

בעניינים נעלים, אינו יכול להסתפק במועט. את השיחה סיים הרבי באומרו:

"ינגנו עתה את הניגון "ממצרים גאלתנו" ויפעלו את היציאה מכל המיצרים - בגוף ובנפש הבהמית וחלקו בעולם".

ביטוי בלתי רגיל נשמע מפי הרבי בשעה שדיבר על מעלת נשי ובנות ישראל ועל חלקם בנס פורים, אז התבטא הרבי:

"אילו הייתה אסתר שואלת "רב מתנגד" אם מותר לה ללכת אל אחשוורוש, היה בודאי פוסק לה שהדבר אסור, משום שעל פי שולחן ערוך, חייב אדם לשמור את רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, כפי שנצטוונו ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

"המזל" היחידי היה שאסתר לא הלכה לשאול, ולא חשבה כלל אם מותר או אסור לעשות זאת, אלא בשעה שהיה מדובר על גזירה על בני ישראל, התנהגה באופן של מסירת נפש".

פורים תשט"ו

נסיון העשירות

לעמוד בניסיון. וכמו שכתוב בתניא שדרושה התבוננות של כמה שעות.

הרבי הפסיק לרגע קט, ואחר־כך המשיך ואמר:

ואף על פי כן, שהקב"ה יתן לכל ישראל עשירות, ושתהיה יגיעת נפש ויגיעת בשר ויהיה צורך בהתבוננות של כמה שעות כדי לבטל את הניסיון.

לאחר הפסקה קצרה אמר הרבי כשבת־שחוק על פניו:

בעיצומה של ההתוועדות החל הרבי לדבר על כך שיש המתלוננים מדוע נדרשת עבודה במסירות נפש, ואומרים שהיה הרבה יותר טוב אילו היה "איש תחת גפנו ותחת תאנתו", שהכל יהיה בהרחבה בגשמיות, בני חיי ומזוני ריחי.

הרבי הסביר שכאשר יש יותר מדאי גשמיות, זה עלול להפריע לרוחניות, וכפי שראינו לצערנו בכמה עשירים, שניסיון העשירות הוא ניסיון גדול ביותר, ודרושה יגיעה גדולה ועצומה כדי

פורים תשט"ו

אותם ידיים ימניות שהורמו באותה התוועדות פורים מיוחדת, זיכו את בעליהן בעושר מופלג. משתתפי אותה התוועדות וגם בניהם, יודעים במי מדובר...

כשא' הבחורים הגבי' את ידו הרבי אמר שהבחורים לא ירימו את ידיהם, כי זה לא שייך אליהם.

בהמשך אותה שיחה, כשהרבי דיבר דברים מאד חזקים אודות התקשרות וההתמסרות שצריכה להיות לחסיד, בדוגמת אדמו"ר הזקן שאינו חפץ "ניט ג"ע תחתון ניט ג"ע העליון ניט עולם האצי", און ניט עולמות הא"ס שלמעלה מאצי' וכו' מער ניט ווי דין אליין' וכו', מתוך בכיות איומות, התחיל א' החסידים, שהי' שד"ר אצל אדמו"ר הריי"ץ למרר בבכי. הרבי פנה אליו ואמר: דו ביסט דאך דעם רבי' דעם שווער'ס א סאלדאט [= אתה הרי חייל של הרבי הריי"צ]. אין לך מה לדאוג. הרבי יוציא אותך מכל הענינים.

הרי באמריקה כל דבר הולך בהצבעה, ובכן כל אלה שמסכימים שתהיה עשירות בהפלגה ולא אכפת להם היגיעה, שירימו את יד ימין בלבב שלם.

הרבי חיכה מעט. רק מעטים מבין הנוכחים בהתוועדות הגביהו את ידם. בת"ה שחוק נעלמה מפניו של הרבי, ובטון כואב החל הרבי לומר:

אחר"כ מתלוננים שזה חסר וזה חסר. וכאשר ישנה עת רצון מלמעלה, עושים "חב"ד"סקע שטותים". מה אעשה לכם. בגשמיות הולכים על ספק וספק-ספיקא. אולי יצא משהו, וכשיש התוועדות עם יותר ממניין יהודים, נמצאים בעת רצון, און מ'כאפט זיך ארויס [= וחוטפים (מנצלים) זאת]. זה ענין שקשור עם הקב"ה בעצמו, מפסידים את ההזדמנות, ובלבד שיקרא "בעל מוחין"... מה אעשה... הרי זה לא יבלבל גם ברוחניות, ויהיה יותר זמן וכוחות לפעול בעולם הזה הגשמי, לחיזוק התורה והמצוות.

פורים תשט"ז

'גדול' מקנא בילד קטן הלומד תניא

בהמשך, דיבר הרבי אף על עניינים העומדים על הפרק, וכדרכו, הזכיר הרבי "משל", מאורע מסיפור המגילה, אולם המשל היה כה ברור עד שלא היה צורך בנמשל - הוא הובן מאליו.

בימי נס פורים, אמר הרבי, הייתה להם לישראל "אחות בבית המלך"; היא תפסה את העמדה הגבוהה ביותר בבירת הממלכה העולמית הגדולה ביותר באותם ימים. אף מרדכי היה "מתהלך בחצר בית המלך" עוד בטרם נתמנה למשנה למלך. אולם, כשיצאה גזירת המן, לא הסתפקו ישראל בכך שהייתה להם "אחות בבית המלך", ולא בעיר המלוכה הלכו לבקש את הצלתם. לפי עצת מרדכי ואסתר, הם הבינו כי הצלתם היחידה מגזירת המן אינה אלא בלימוד התורה עם ילדי ישראל, ורק אחר כך ניתן היה לעשות את כל יתר הדברים. לימוד התורה עם ילדי ישראל פירושו דווקא לימוד התורה כ"תורת ה'", ולא כמי שלומד חכמה סתם.

בהזדמנות זו עמד הרבי על דרכי החינוך היהודי בכלל, ובחריפות מתח ביקורת על אלה הרוצים להנהיג שיטות חינוך "מודרניות" מסוימות תוך התיימרות "לחסוך מזמנו של הקב"ה", כדי שהילד ילמד במהירות רבה יותר. חינוך יהודי אמיתי, לאמיתו של דבר, אינו אלא בדרכי אבותינו המסורות בידם מדור דור: "קמץ אל"ף - א'".

לבטל גזירות, הן גשמיות והן רוחניות, המשיך הרבי, אפשר רק על ידי שאוספים תינוקות ומלמדים אותם דינים כיצד יתנהג היהודי. בכך עסק מרדכי, שהיה מראשי הסנהדרין שבדורו, ובכך צריכים לעסוק גם מנהיגי ישראל, שהם

אחד מההתוועדויות השמחות ביותר במשך כל שנות הנשיאות היה בפורים תשט"ז. ההתוועדות התקיימה באולם הגדול שבנוסטרנד 824, פינת איסטון פארקוויי.

מיד עם פתיחת ההתוועדות הזכיר הרבי כי פורים מצטיין מיתר המועדים בכך שעניינו הוא למעלה מ'סדר השתלשלות'. נס פורים לא היה כרוך בהתפתחות מדורגת, אלא התחולל בין רגע בבחי' "ונהפוך הוא" - מעמק תחת לעמק רום. אף שמחת פורים צריכה להיות בדרך זו: לא בסדר השתלשלות הדרגתי, אלא בכניסה מיידית לשמחה מלאה.

"כן הוא בהנוגע להתוועדות זו" אמר הרבי, "אין זה בדוקא שצריכים להתחמם לאט לאט, ובמילא צריכים להמתין משך זמן עד שמתחממים, אלא יכולים תיכף לרתוח מתוך התלהבות, בשעתא חדא וברגעא חדא, ולהשתמש בזה אח"כ על כל משך זמן ההתוועדות. ובהנוגע לפועל יאמרו עתה "לחיים" מתוך חמימות ("וואַרעמקייט"), וינגנו ניגון שמח מתוך "שטורעם", כך, שהתחלת ההתוועדות תהי' כאילו שנמצאים כבר באמצע הלהט ("קאץ") ובאמצע ההתלהבות."

וסיים הרבי, **"כשמדברים שאין צורך בהכנות - לא צריכים להמתין עם הניגון עד שיאמרו "לחיים", אלא יכולים לעשות זאת בבת אחת."**

מיד לאחר דברי הרבי החל הקהל לנגן ניגון ריקוד בשמחה עצומה.

במהלך ההתוועדות תבע הרבי שכל אחד ואחד יאמר 'לחיים' כמה וכמה פעמים. ר' יהודה ויינשטוק מטורונטו נכח גם הוא בהתוועדות, והרבי הורה לו לומר 'לחיים' שוב ושוב. בכל פעם שהרבי ביקש ממשהו לומר 'לחיים' - כשברוב הפעמים היה זה תוך פירוט שמו המלא - הוא הוסיף ושאל: "ס'איז א פולע?" [= האם הכוס מלאה?]. פעם אחת, כשנענה בשלילה, הפטיר הרבי באכזבה: "וועמען נאר'סטו אפ?" [= את מי אתה מרמה?!].

הרבי תבע שיימצא אחד שיהיה כבר במצב של 'עד דלא ידע', ואז כולם יראו אותו בבחינת "כזה ראה". הרבי סיים: "אם אין אף אחד שיתנדב לכך, אצטרך לעשות זאת בעצמי, ואז אפסיק להסתכל על השעון ולא תוכלו ללכת לישון בזמן! ממילא מוטב שמישהו אחר כבר יעשה זאת". באמצע ניגש מישהו לרבי ואמר שר' ישראל גורדון כבר אווז ב'עד דלא ידע', והרבי אמר בקול של שביעות רצון: "יע? ער ליגט שוין..." [= כן? הוא כבר שוכב...].

באמצע ההתוועדות אמר הרבי כי ברצונו להנהיג שבכל התוועדות יתווסף גם עניין בלימוד הנגלה, והמשיך לומר שיחה בנוגע לכריכת המגילה - האם עליה להיעשות קודם הברכה האחרונה או אחריה. באמצע השיחה הזכיר את דעת הגר"א שתחילה יכרכו את המגילה ורק לאחר מכן יברכו. בהמשך ביאר הרבי שצריכים "להראות פנים" גם לסברא אותה שולל הגר"א.

כשנהי' קצת 'רעש' בתוך הקהל, סיפר הרבי סיפור שאירע עם ר' פאל'ע כהן (תוך שהרבי מצווה על בנו, ר' יואל שנכח במקום, לומר 'לחיים'). ר' פאל'ע אמר פעם ב'פארברענגען' שאפילו הגדול שבגדולים מקנא בתלמיד הקטן ביותר ב'תומכי תמימים', כיוון שהוא לומד חסידות. "אין לתאר את גודל העניין!", אמר

בחינת ראשי סנהדראות בכל דור ודור. יראת ה' היא ראשית חכמה, ואם קיימת אותה "ראשית", מגיעה אחריה גם החכמה. כמו כן, לא תמיד הכמות היא החשובה; הגמרא מספרת על "בר בי רב דחד יומא", שאצלו הדרך לבית המדרש נמשכה שישה חודשים והדרך חזרה שישה חודשים, ולא למד אלא יום אחד. אפילו עצם הלימוד עדיין איננו הכל, אלא הוא מוכרח להיות בקדושה ובטהרה. חייבים לדעת "להבדיל בין קודש לחול ובין טמא לטהור", ועל התלמיד לשמוע מרבו כי התורה שהוא לומד היא תורת ה'. אם יעמידו דור ישרים כזה, יהיה זה ממילא בבחינת "יבורך".

באחת השיחות התעכב הרבי על עניין מלחמת עמלק הקשורה בנס פורים. הסכנה שבעמלק היא בכך שהוא בא בטענה "צודקת": כי גם הוא נכדו של אברהם ויזחק, אלא שאינו מקבל עליו את תמימותו של יעקב איש תם. תמימות זו, מידה זו של "נעשה" הקודם ל"נשמע", אותה מצנן עמלק ("אשר קרך"), וממילא הוא מביא גם לידי "קרך" בפירוש השני - מלשון טומאה.

השיחות נמשכו זו אחר זו, כשבין אחת לשנייה נמשכו הריקודים וניגונים של שמחה. הרבי המשיך לדבר על הצורך בהתעוררות והתחזקות בלימוד התורה ובקיום המצוות.

אגב כך סיפר מעשה: פעם אחת ישבו בצוותא תלמידי הבעל שם טוב. עבר שם גוי אחד וביקש מאחד התלמידים לעזור לו בדבר מה, אך הלה השתמט ואמר ברוסית: "ניע מאַזשעס" [איני יכול]. ענה לו הגוי: "מאַזשעס דאַ ניע כאַטשעס" [יכול אתה, אלא שאינך רוצה]. תלמידי הבעש"ט נתפעלו מאוד מהערה זו. "כל אחד מישראל", המשיך הרבי בהתרגשות עצומה, "הוא בגדר 'מאַזשעס' - הוא יכול להגיע לגילויים הכי נעלים, אם רק יהיה לו ה'כאַטשעס' - הרצון".

ובסימו שאל הרבי אם מישו יודע מהו הזמן המוקדם ביותר בו ניתן לקרוא קריאת שמע של שחרית. פני המזרח כבר האדימו כאשר ניגן הקהל את ניגון ד' בבות. מי שהקשיב לשירה אדירה זו, יכול היה להבין אל נכון את המפורש בתיקוני הזהר על יום הכיפורים - שאינו אלא יום "כ־פורים".

הרבי, "הדואר הישראלי הרוויח סכומי עתק ממכירת בולים עבור המכתבים הרבים שזורמים זה אחר זה, ובהם כולם שואלים: היתכן? כיצד ניתן לומר דבר כזה?". הרבי הסביר שהעניין הוא אמת לאמיתה, ולא עוד אלא שיש לכך מקור מפורש בגמרא במסכת בבא בתרא, (בסוגיא אודות צדיקים שנכווים מחופתם של חבריהם).

באמצע הלילה הופיע בעל האולם. לאחר שנודע ששמו 'הורביץ' וכי הוא יהודי - אמר הרבי: "גיב עם א גלעז'לע משקה וועט ער שווייגן. זאג עם אז ס'איז א 'קאק־טייל'!" [= תן לו כוסית משקה והוא ישתוק. תגידו לו שזה 'קוקטייל'!].

לקראת סוף ההתוועדות החל הרבי לדבר בבכי אודות עצמו, בהזכירו את מאמר הגמ' "כד רגיז רעיא על ענא עביד לנגדא סמותא":

"השאלה היא.. מדוע הוצרכו לבחור בפלוני

בן פלוני שהוא יהיה הסמותא, וגם אם ישנו

טעם על זה - נשאלת השאלה "עד מתי",

זאל שוין קומען דער רבי, זאל שוין קומען

משיח שיגאל את הענא ממעמד ומצב זה"...

[= שיבוא כבר הרבי, שיבוא כבר משיח,

שיגאל את הצאן מהמעמד ומצב הזה!...].

ההתוועדות נמשכה לאורך הלילה כולו ממש,

פורים תשי"ז

'עד דלא ידע' - כיצד?

מענטליק ואת התמ' משה גרונר, ומסר לידיהם את כספי 'מתנות לאביונים' לצורך חלוקתם.

.

ההתוועדות התקיימה באולם הגדול שבשדרות נוסטרנד. להתוועדות הגיע הרבי בשעה 9 בערב,

בבוקרו של יום הפורים, הורה הרבי לשגר משלוח מנות לרב קווינט (כהן), לרב שמואל לויטין (לוי) ולרב חדקוב (ישראל). לאחר מכן, זימן אליו הרבי את גבאי בית הכנסת הרב משה פנחס כץ, את ראש הישיבה הרב מרדכי

סיפורה של תמונה

מבין רגעיה המתועדים של אותה התוועדות, בולטת תמונה ייחודית אחת: הרבי נראה בה כשהוא מביט נכחו וחיוך רחב נסוך על פניו, וכל הקהל מסביב שותף לאותה נימה של קורת רוח. מאחורי הרגע הזה עומד מאורע מעניין.

התוועדות זו התקיימה זמן קצר לאחר "מבצע סיני". באותם ימים ובהתוועדות זו בין השאר, השמיע הרבי דברים נחרצים נגד הנסיגה מחצי האי סיני, תוך שהוא שולל את ההסתמכות על ה"דיפלומטיה" ועל רצון אומות העולם, ומדגיש כי הביטחון האמיתי טמון אך ורק בקדוש ברוך הוא ובעמידה יהודית איתנה.

בין החסידים שנכחו במקום היו האחים שולזינגר, בעלי בית הדפוס הניו-יורקי הנודע שהדפיס את ספרי קה"ת. בלב אחד האחים, שמואל שולזינגר, התעורר קושי לקבל את הקו התקיף שהציג הרבי באותה שיחה, ובמהלך ההתוועדות, כשניגש אחיו, מיכאל יהושע, אל הרבי וקיבל מידו פיסת עוגה ('לעקאח'), שמואל עצמו בחר להיוותר במקומו ונמנע מלהתקרב.

הרבי הבחין בדבר, פנה אל מיכאל ושאל: "איפה אחיך?". למול גמגומי המבוכה של האח, עלה חיוך רחב על פניו של הרבי שהעיר שיש לראות שהאח השני לא יברח מכאן. כשניגש המזכיר הר"ל ג, וציין בפני הרבי כי האח שרוי ב"ברוגז" על רקע הדברים שנאמרו, השיב לו הרבי: "שייגש אלי - ואז ירגיש יותר בנוח". אולם גם לאחר הזמנה זו, עמד שמואל בסירובו לגשת. על כך הפטיר הרבי: "הוא לא רוצה לומר לי שלום? אף!".

**המן" ו"ברוך מרדכי" מצד תנועת המסירות
נפש, ולהמשיך זה על כל השנה כולה.**

בהמשך ההתוועדות, קודם שהחל לנגן את
הניגון "כָּאֵטֶשׁ מִי חוּדִי", אמר הרבי:

**אינני יודע אם כולם יקבלו גם את פירוש
המילות של ניגון זה, שתוכנו, שאנחנו לא
טובים, אבל אבותינו היו טובים, שהרי יש
כאלו שניגון זה אינו מתאים עבורם... ובכל
אופן, כל זמן שלא רואים אצלם ענין של
פעולה - הנה בינתיים יאמרו לכל-הפחות
"לחיים".**

בכתבה שפורסמה בשעתו על ידי הרה"ח ר'
אוריאל צימר, תוארה התוועדות פורים זו
במילים הבאות:

"ההתוועדות נמשכה, כאמור, עד אור הבוקר.
ניכר הי' אותה ה"עד דלא ידע" הפנימי. ללא כל
תופעות לווי חיצוניות, כפי שאמר כ"ק אדמו"ר
שליט"א בשיחה הנזכרת לעיל, כי גם טיפה
אחת דיה להביא לידי התרוממות זו - אם אך
מוצאה מן המעין החי, הנצחי. אכן, לא היתה
תורה של פורים זו "תורת פורים" כל עיקר
במובן הנהוג של המלה, הי' זה מפתח להבין את
האמת הזאת - את התורה "ממקור מים חיים".

וההתוועדות נמשכה כשבע שעות וחצי, עד
לשעה 4:30 לפנות בוקר.

ההתוועדות נערכה באולם הגדול בשדרות
נוסטרנד. לההתוועדות הגיע הרבי בשעה 9 והיא
נמשכה כשבע וחצי שעות - עד השעה 4 וחצי
לפנות בוקר.

במהלך דבריו בהתוועדות ביאר הרבי את
המשמעות האמיתית באמירת 'לחיים' בפורים:

**ישנם החושבים שעדיין אין יכולים להגיע
לעד דלא ידע" מפני שלא שתו עדיין כמות
מספקת של יין או יין-שרף. ובכן, גם בענין
זה - כמו בענין הטבילה - לא נוגע הכמות!**

**מה שנדרש הוא - שיהי' אצלו הרצון לבטל
את מציאותו, שזהו השכל, טעם ודעת שלו
[גם אם אליבא דאמת אין זה "שכל" כלל,
אבל, כיון שאצלו הי' שכל טעם ודעת,
ואצלו זהו ה"ראש", צריך הוא לפעול על
עצמו לבטל שכלו], שזהו"ע ד"עד דלא ידע".
ואז מספיקה גם טיפה אחת של יין - אם
רק "טובל" בה את כל מציאותו מראשו
ועד כף רגלו - כדי להגיע למעמד ומצב
ד"לבסומי", ולפעול בעצמו הענין ד"ארוך**

פורים תשח"י

תשע שעות של גילויים מופלאים

ההתוועדות המפורסמת של פורים תשח"י,
תזכר תמיד כהתוועדות בה הי' 'שיא' של
גילויים נעלים ביותר, ייחודית ובלתי נשכחת,
רצופה בהתרחשויות מיוחדות וביטויים נדירים.
מספרים שהרבנית הודיעה לפני תחילת

בליל פורים, המשב"ק, ר' יעקב הולצמן, סיפר
שהרבי קרא בעצמו את המגילה עבור הרבנית
בביתו שברחוב פרזידנט; והוא העיד שהקריאה
הייתה "במהירות רבה", והרבנית אף לא הביטה
בחומש.

•

של הרבי (אומרים שאולי בגלל שהגנינה לא הייתה באופן מסודר כ"כ), כאשר הורה לנגן את הניגון "היי צמאה צמאה..." (וכפי שנכתב בא' היומנים "וכמדומה לנו שמצווה לנגנו בעת שמשהו אינו כדבעי").

לאחר מכן התחיל הרבי לנגן בעצמו את הניגון "דרכך". גם כאשר 'המנגנים' החלו לנגן ניגון שמח, ניכר היה שרוחו השמחה של הרבי טרם שבה. זמן מה חלף. איש אינו יודע מה הסיבה; אך שהחלו לנגן את ניגון הכנה ליחידות לר' שלמה טשאשניקער, אמר לפתע הרבי: "זה ניגון של 'תענית אסתר', תנגנו ניגון של פורים", ושוב שבה השמחה העצומה לעדת החסידים... ניגון שמחה רודף ניגון שמחה. הרבי עצמו פתח בניגון של שמחת תורה. מה מתאים יותר מחיבור בין פורים לשמחה... הרבי אף עודד את הניגון במחאות כפיים, כשהקהל כולו מחרה ומחזיק אחריו.

בעיצומה של ההתוועדות אמר הרבי מאמר חסידות ד"ה "חייב איניש לבסומי" - מאמר עמוק בביאור 'עץ חמישים אמה', 'עדן', 'נהר', 'גן', 'אאלפך חכמה', 'פנימיות הרצון', 'חיצוניות הרצון' כו'. אמירת המאמר ארכה למעלה משעה!

מכאן ואילך, לאחר המאמר, החלו 'הגילויים' הגדולים. הרבי קרא לכל התלמידים שהיו הראשונים ועמם נתייסדה ישיבת 'תומכי תמימים' באמריקה שמונה-עשרה שנים קודם לכן, ביום שושן פורים ת"ש. הרבי מנה בשמותיהם: זאב שילדקרויט, אברהם בארנעצקי, מענדל פעלדמאן, מרדכי אלטיין, יצחק קאלאדני, יהושע גודמאן, ועוד. "היום התמלאו ח"י שנה ליסוד הישיבה באמריקה", אמר הרבי, והפליג לדבר בשבחה של 'תומכי תמימים'.

מודעה המכריזה על התוועדות פורים תשח"י

ההתוועדות שעוד בסעודת פורים שערך הרבי בביתו, כבר אמר הרבי "לחיים"...

ההתוועדות נערכה באולם ב-585 אולבני עוו. בסמיכות לרוטלנד רוד.

בשעה 8:30 בערב נכנס הרבי להתוועדות וההתוועדות נמשכה תשע שעות רצופות, עד השעה 5:30 בבוקר, כשאור ראשון הפציע מעל בתי ברוקלין! אולם ייחודיותה לא הייתה בשל אורכה, אלא בשל העניינים הנפלאים וריבוי הגילויים העצום.

התחלת ההתוועדות הייתה שמחה ביותר. הרבי הורה לנגן ניגונים שמחים. לצד בימתו של הרבי עמדה קבוצת בחורים ואנ"ש, 'המנגנים', שהחלו לנגן בסדר מסודר, בקול אחיד וברור. שיחה רודפת שיחה, ניגון רודף ניגון. ה'זאל' היה מלא מפה לפה בחסידים שהגיעו להשתתף בהתוועדות פורים.

בשלב מסוים, ניכר היה כי הרבי 'התכנס בתוך עצמו'. איש לא ידע את הסיבה למעבר בין שמחה גדולה לרצינות שאפפה לפתע את פניו

זילברשטיין איז דא צי ניט [= פה או לא]? אולי יש מישהו אחר שיעמיד פה בנדיקטין?"

ר' בנימין לויטין נסע לביתו להביא בקבוקי 'משקה' נוספים. גיסו של הרבי, הרש"ג, חשש לבריאותו של הרבי ומנע את מזיגת ה'משקה' לרבי. כשפנה הרבי לרב מנטליק, וביקשו למזוג עוד 'משקה', מנעו הרש"ג מלעשות כן. אחד האברכים שנכח במקום חטף את הבקבוק ונתנו לרב מנטליק כדי שימזוג לרבי כפי רצונו. [בדרך אגב יצוין שבאותה התוועדות הרב מענטליק בעצמו היה 'בגילופין', אך נשאר על עמדו. כאשר הרבי יצא - הוא קרס כמו מגדל קלפים. פשוט, על פי טבע לא היה בכוחו לעמוד, ולמרות זאת הוא נשאר במקומו כל זמן שהרבי נכח במקום!] זקני החסידים, שאף הם חששו לבריאותו של הרבי, עשו כל מאמץ כדי למנוע מהרבי לשתות 'משקה', ואחד מהם אף מזג לכוסו של הרבי סודה שהייתה במקום. הרבי הביע את אי-שביעות רצונו ושפך את תכולת הכוס על הארץ. בין הדברים התבטא הרבי:

"מספרים שחאניע מרוזוב היה אומר שבפורים, לאחר שלוקח כוסית משקה, ביכולתו לומר הכל... והשומע לא יתרעם עליו ("ער וועט ניט האבן קיין פאריבל אויף אים"), כיוון שיוכל לתרץ שהיה שיכור... אני לעת-עתה אינני שיכור עדיין; אולי הייתי אוזז כבר ב'עד דלא ידע', אבל אתם מעכבים אותי; הנכם יושבים מסביבי וכולם ב'מדידה והגבלה'. פלוני חושב על כך שה'עניבה' תהיה מונחת במקום המתאים, ופלוני חושב על הגרביים אם הם בצבע המתאים לעניבה... שכן, על פי חוקי מדינת ארה"ב צריכה להיות שייכות בין הלבוש שעל גבי הרגל להלבוש שעל גבי הצוואר, להיותו בבחינת 'בהמה' שהצוואר והרגל

הרבי אף מזג להם 'משקה' בידי הקדושות, ובסיום השיחה הורה הרבי לתמימים שעמם נוסדה הישיבה לפני ח"י שנים לצאת בריקוד (והוסיף: "אבל לא על השולחן..."). כנראה שרק תשעה יצאו בריקוד, והרבי רמז גם לראש הישיבה, הרב מרדכי מנטליק, לרקוד עמם, באומרו: "נו, לך איתם ותראה איך רוקדים...", והוסיף: "שיגידו לחיים לפני הריקוד".

בעת המחול, קם הרבי מלוא קומתו ורקד על מקומו בשמחה גדולה, כשלצדו רוקדים זקני החסידים, הרב ישראל ג'ייקובסון והרב שניאור גרליק. מה נהדר היה המראה...

השיחה הבאה עסקה אף היא בעניינם של התמימים "כל היוצא למלחמת בית דוד", על יסוד השיחה שאמר כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע בעת ייסוד ישיבת 'תומכי תמימים'.

לפני ההתוועדות הביא ר' אברהם זילברשטיין בקבוקי 'בנדיקטין'. אם עד אמירת המאמר אמר הרבי לחיים רק על יין (אם כי תמיד על כוס מלאה), הרי שלאחר המאמר התחיל הרבי לומר לחיים על 'בנדיקטין'. בדרך כלל, לצד הגביע של הרבי היתה מונחת כוס זכוכית לשם שתיית מים. הפעם ביקש הרבי מהרב מענטליק, שהיה המזוג הקבוע של הרבי בהתוועדויות, שימזוג 'בנדיקטין' לכוס הזכוכית מלוא הכוס, ושתה אותה בשתי פעמים עד גמירא. שוב ביקש הרבי שימזגו לו ממשקה ה'בנדיקטין'.

בהמשך ההתוועדות ביקש הרבי שיביאו לו 'בנדיקטין': "אברהם זילברשטיין איז דא? אברהם זילברשטיין... אפשר וועט איר געבן בנדיקטן? איר קענט אפשר שאפ'ן בנדיקטין?" [= אברהם זילברשטיין פה? אברהם זילברשטיין... אולי תביאו בנדיקטין? אתם יכולים אולי 'לייצר' בנדיקטין?] "לא לחסוך במשקה, עוד קצת בנדיקטין!" ובהמשך שאל שוב: "אברהם

שזוהי סתירה לפרנסה, ובלבד להיות חסיד.
'ווערן אַ ציבעלע, אָבער חזר'ן חסידות'!..."

ליהודי נוסף, ששמו שלום אך כולם היו רגילים לקרוא לו בשמו האנגלי, אמר הרבי: "יעזור לך השי"ת שתתחיל להקרא אצל כולם (גם אצל זוגתך, וגם אצלך...) בשם 'שלום', ויעזור לך השי"ת שיהי' אצלך 'שלום' בענינים הגשמיים ובענינים הרוחניים, ובמילוי משאלות לבבכם לטובה, בזרעא חייא וקיימא בקרוב ממש. ובודאי ימלא מה שדובר בהתוועדות שלפנ"ז אודות 'שיכון חב"ד' - שיושלם במילואו, בגשמיות כפשוטו, למטה מעשרה טפחים".

ליהודי נוסף שניגש אל הרבי וביקש ברכה עבור עניין מסוים, אמר הרבי: "כיון שמסתמא הנך במעמד ומצב ד'עד דלא ידע', מניין ידע אתה מה צריך לבקש?!... אמור 'לחיים' על כוס גדול, ויהיו בשורות טובות". ליהודי נוסף, אותו בירך הרבי ברפואה שלימה, אמר: "אבל צריך להיות 'עד דלא ידע', ובמילא, צריכים לשכוח גם על ענינים של בריאות הגוף".

ליהודי אחר אמר הרבי: "צריך להיות 'עד דלא ידע', באופן ד'האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע'..."

בשלב מסוים החל הרבי להכות באגרופו על השולחן. הרב בערל ריבקין שם ידו תחת אגרופו של הרבי כדי שידו של הרבי לא תינזק, אך הרבי אמר: "אם רוצים לשמור על בריאות, צריכים פשוט לעסוק ב'תומכי תמימים'". ר' לייבל מוצקין קרב אל שולחנו של הרבי וביקש ברכה עבור בריאות אמו. הרבי פנה אל מזכירו האישי, הרב חדקוב, ואמר לו: "אולי תכריזו שבתי הרפואה סגורים, וכן העניינים הכלכליים כו'".

שוים ממש... ובמילא צריך להיות צבעם שווה. ועל דרך זה בשאר עניינים כיוצא בזה. ישנם כאלו שבינתיים צוחקים הם על הבדיחה שנאמרת על פלוני, אבל בפנימיותם מתייראים שמא עוד מעט יאמרו איזה עניין הנוגע אליהם... ואז הדבר ייגע להם, ובמילא יכול להיות נוגע ב'פמליא של מעלה'... שהרי הם מקושרים עם עניינים של מעלה".

בעיצומה של ההתוועדות, לאחר שהרבי נטל "משקה" רב וביקש מהנוכחים לומר 'לחיים' אף הם, פנה הרבי גם לאנשים פרטיים.

בין הדברים, אמר הרבי לאחד הנוכחים: "אולי אוכל לפעול שפלוני ימסור רצונו לרצוני - עכ"פ בענין אחד, כך שלא יפגע הדבר בהנהגתו בכל שאר הענינים, אבל בענין אחד יפעל על עצמו למסור רצונו לרצוני, ובאופן שגם אם יהי' נראה לו שע"פ שו"ע צריך לעשות להיפך, מ"מ, יסמוך עלי שע"פ שו"ע עליו לעשות כפי שהנני מורה לו".

והמשיך הרבי ואמר: "כנראה שהלה אוזן ב'עד דלא ידע'... ובכל אופן, יתבונן בדבר וישיב על כך - לאו דוקא הלילה, ערב או ליל שושן-פורים, אלא יכול להשיב גם מחר או מחרתיים".

"אי אפשר להתדבר עמו", סיים הרבי בחיוך, "הלה מונח בחיצוניות, ואילו אני מונח בפנימיות, ולא קרב זה אל זה... יפסיק איפוא לחשוב על חיצוניות! יאמר 'לחיים' וישכח מעצמו, ויעשה מה שצריכים לעשות".

ליהודי אחר אמר הרבי: "יאמר לחיים, ויחליט בתוקף הכי גדול להיות חסיד, מבלי הבט על כל ההעלמות וההסתרים, מניעות ועיכובים, כולל גם מה שהיצה"ר יאמר

בחיי - שתהיה בריאות בהפלגה. וכן במזוני - לא רק שתהיה פרנסה מצומצמת, אלא פרנסה בהרחבה". וכך הוסיף הרבי ובירך מפיו הקדוש את הציבור בברכות מפליאות שלא כרגיל.

הרבי פנה לר' אברהם בארנעצקי וביקשו שיכניס את בניו ל'תומכי תמימים', ודיבר על כך ממושכות. בנושא זה דיבר גם עם ר' מענדל פלדמן, והוסיף: "שגם אם הסכמתי שיוציאו מ'תומכי תמימים', בכל זאת שיכניסו לשם בחזרה". וכמו לחזק את הדברים, דיבר שיחה ארוכה לבנו של בארנעצקי על מנת שיסכים להיכנס ל'תומכי תמימים'.

אור ראשון החל להפציע כאשר הורה הרבי לנגן את ניגון שלוש תנועות, ולאחר מכן ניגון ד' בבות.

בשלב מסוים מילא את כוסו של הרב מוצקין ב'משקה' לברכה, וכן גם לשאר החסידים שביקשו ברכות הורה הרבי לומר לחיים. בין השיחות שומעים בהקלטה שהרבי אומר כמה פעמים לאלו שאמרו לו "לחיים" - "א פולע! [=מלא!]

ההמולה ב'זאל' הלכה וגברה, ו'ועד המסדר' ניסה להשקיט את הרעש ולהשיב את הסדר על כנו. החסיד ר' זלמן דוכמן ביקש לעמוד ולהכריז שישמרו על הסדר, אך הרבי מנע ממנו באמרו: "זאת היו צריכים להבהיר אתמול, וכעת שבנו..." בשלב מסוים החל הרבי לברך את הציבור לבני חיי ומזוני. ופירט: "בני - שיהיו בנים בריאים. אלו שאין להם בנים - שיהיו להם בנים; ואלו שיש להם ילדות - יהיו להם גם בנים זכרים. וכן

ההתוועדות הסתיימה במגבית פורים ל'קופת רבינו'. כשיצא הרבי מהאולם, רצה לייבל גרונר לעזור לרבי, אבל הרבי אמר שאין צורך והוא יסתדר לבד. אחר כך, הרב שמעון אהרן סימפסון לקח את הרבי לביתו.

למחרת, ביום שישי, הרבי אמר להרב גרונר שהוא זוכר שהיה משא ומתן בין הרב מענטליק ושאר הרבנים, אבל אינו זוכר בדיוק מה היה. כשהוא חזר על חילופי הדברים, אם למזוג עוד בנדיקטין לכוסו של הרבי או לא, הרבי שאל: "ווי האט געהאלטן דעם עולם [= ומה סברו הציבור]?" והוא ענה: "היו שחשבו שהרבנים צודקים, כי זה עלול להזיק לבריאותו של הרבי, והיו שאמרו כי מאחר שהרבי שותה בפורים, כאשר חייב איניש לבסומי, וכך הרבי ממשיך המשכות - זה ודאי לא יזיק". ואז ענה הרבי: "אלו שחשבו שלא צריך למנוע ממני - צדקו".

.

בשבת שלאחר פורים, היה 'אויפרויפערניש' של חתן ממשפחת בריקמאן שחתונתו תתקיים בשבוע הבא עם הבת ממשפחת חייקין. מישהו הציע להם שיבקשו מהרבי להתוועד לכבוד השמחה (כמו שהיה נהוג בשנים ההם). הרב חייקין לא הרגיש בנוח לשאול, כי לאחר שהיה פארבריינגען כה ארוך רק יום אחד קודם - בליל

שישי - הוא לא רצה לבקש התוועדות נוספת. אבל הרב בריקמאן טען שמה כבר יכול לקרות? במקרה הכי גרוע הרבי יאמר שלא תהיה התוועדות, אז אכן לא תהיה, אבל מלבקש לא יפסידו דבר. לפועל הם דיברו עם ר' שמואל זלמנוב, והוא שאל את הרבי. הרבי הסכים, אך הוא ביקש שלפני זה ייכנסו אצלו החוזרים לחזור על התוועדות פורים.

ר' יואל כהן נכנס עם ר' אברהם שם טוב לחדרו הק' ושהו שם כעשרים דקות. לאחר מכן התברר שהרבי שאלם אם הם יודעים את כל השיחות שנאמרו בהתוועדות פורים, שכן הוא עצמו לא זוכר מה נאמר לאחר שתי השיחות הראשונות והמאמר שאחריהם... השניים חזרו לפני הרבי על חלקים מהשיחות וסיפרו לו את השתלשלות העניינים במהלך ההתוועדות. כאשר סיפרו שכאשר ניגנו ניגון אדמו"ר הזקן, חזרו על ה'בבא' האחרונה רק פעם אחת, שאלם: "מדוע נהגו שלא כתמיד?" ר' אברהם שם טוב השיב: "כי כן ציווה אדמו"ר". הרבי התפלל: "כך הוריתי? נו!" בסיום ביקשם הרבי למסור לו את ראשי הפרקים מהשיחות. ואכן, לאחר שראשי הפרקים הועלו על הכתב, הכניסו את תוכן הדברים לרבי שעבר עליהם ואף הגיהם.

פורים תשי"ט

אצל התלמידי התמימים צריך להיות "ונפלינו!"

תוך שהוא מצווה לנגן ניגון שמחה ולאחריו ניגון נוסף, וכך, בסערה זו, נפתחה ההתוועדות.

בפתח דבריו נשא הרבי שיחה נפלאה על מאמר חז"ל: "אורה זו תורה, שמחה זה יום טוב, ששון

התוועדות פורים התקיימה באולם "בולטימור", השוכן בין הרחובות פלטבוש ובעדפורד.

מיד כשנכנס הרבי להתוועדות, אמר: "מ'וועט אנהויבן מיט א שטורעם" [= נתחיל ב'שטורעם'],

וסיים הרבי: **"המעשה הוא העיקר" - שמישהו יהיה במעמד ומצב ד"עד דלא ידע"**. לאחר מכן, התחיל הרבי לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל.

בשיחה נוספת דיבר הרבי על הטעם שבני ישראל נקראים במגילה בשם "יהודים", והסביר ששם זה מורה על מסירת נפש וכפירה בעבודה זרה. הרבי הביא את דברי הבעש"ט על המילה "יהודיים" בשני יו"ד, הרומזת להכנעת עשר כוחות הנפש הבהמית לצד עשר כוחות הנפש האלוקית. ההוראה מכך, אמר הרבי, שיש להיזהר מפני ה"יצר הרע" שהוא "אומן במלאכתו" ועלול להסיח את דעת היהודי לעסוק ב"עבודה שהיא זרה לו" - כלומר, קיום מצווה שאינה המשימה המוטלת עליו כעת, מתוך סברות שכליות. הדוגמה לכך היא משאול המלך שריחם על אגג וצאן עמלק מתוך טעמים שכליים של קדושה, אך חטא בכך שהלך אחר

זו מילה, ויקר אלו תפילין". הרבי פתח בשאלה מדוע נבחרו דווקא ארבעת העניינים הללו כ"אותות" המבדילים את ישראל מהעמים, הרי גם אומות העולם מכירים בחכמת התורה, חוגגים ימי חירות, מלים את עצמם מטעמי בריאות או נושאים סימני שייכות לאומתם. הביאור לכך הוא שהאותות נועדו להבדיל את הגוף היהודי מגופות אומות העולם, שכן בחיצוניות הגוף נראה דומה, אך האותות מורים שגם הגוף הגשמי של היהודי הוא קדוש לחלוטין ומהותו היא קדושה.

את השיחה סיים הרבי באומרו: **"כל זה הוא בנוגע לפשט העניין, ועכשיו מן הישר שאחד המסובים ינסה זאת - להיות במעמד ומצב ד'לא ידע', ואף על פי כן להיות כדבעי למהוי, ויוציא את כל הקהל, וממנו יראו וכן יעשו. יש לגייס את אחד המסובים, או שיתנדב מעצמו"**.

עתה. "ויהי רצון", סיים הרבי, "שמלילה זה נבוא
ללילה כיום יאיר" שאז יהיה "אורה ושמחה
וששון ויקר" בגילוי לעיני כל בשר, ובאופן
שיתבטל המעמד ומצב ד'אכתי עבדי אחשוורוש
אנ' כיון שתהיה גאולה שלימה שאין אחריה
גלות, ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש". לאחר
מכן החל הרבי לנגן את הניגון "עסן עסט זיך".

במהלך ההתוועדות ניגן הרבי את הניגון
'שאמיל' שלוש פעמים. זהו הניגון אותו לימד
הרבי בשמחת תורה של אותה שנה, והיות
והניגון קשה במקצת והעולם עדיין לא תפס
אותו, חזר עליו הרבי עד שהניגון נקלט היטב
אצל החסידים.

ללא ספק, אחד הרגעים המרוממים שהיו
במהלך אותו הלילה היה בעת שדיבר הרבי
שיחה מיוחדת לתלמידי התמימים:

"תלמידי תומכי תמימים", אמר הרבי
והדגיש, **"כוונתי עתה לתלמידים כפשוטם**
- צריך להיות אצלם העניין ד'ונפלינו'. בלי
הבט על כך שאילו היו נמצאים במקום אחר
ובמצב אחר היו להם תירוצים, שמשום זה

שכלו ולא היה אצלו את הביטול לדברי שמואל
הנביא.

בעיצומה של ההתוועדות הכריז הרבי:
"בהתאם להמנהג בפורים לומר גם 'פורים
תורה' - ישנה הוראה נוספת מזה שבנ"י
נקראים במגילה בשם 'יהודים':

בין המן שצעק **"להשמיד להרוג ולאבד את**
כל היהודים' לבין מרדכי היהודי שצעק
"נהפוך הוא" ו"ליהודים הייתה אורה ושמחה
וששון ויקר" - החילוק הוא מן הקצה אל
הקצה, וביניהם היו גם אחשוורוש ושריו.
אמנם כל הפלוגתא והמחלוקת הייתה אם
"להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים"
או "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון
ויקר", אבל 'מיהו יהודי' - לא היה ספק לאף
אחד!..."

לאחר שערך הרבי "מגבית" ל'קופת רבינו', החל
הרבי בעצמו את הניגון 'לכתחילה אריבער'
כשהוא מנגן את הבבא הראשונה בעצמו.
בהמשך ההתוועדות הכריז הרבי:

"לעת עתה לא הופיע השליח שצריך לקיים
את ה'עד דלא ידע'... וכיון שעומדים כבר
לקראת הסיום - הנה אם ישנו מישהו שהוא
בבחינת 'כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'..."
מוטב שידע שהזמן מחושב, ויתכונן לקיים
זאת בעוד מועד, דאל"כ ישאירו אותו לישב
כאן עם ה'עד דלא ידע'... וכל המסובים
יתפזרו לבתייהם וילכו לישון, ואילו הוא
ישאר לישון על הרצפה במקומו כאן."

בשיחה שאמר הרבי לאחר מכן, דיבר על
הקביעות שהנהיגו רבותינו נשיאינו שהתוועדות
פורים תהיה דווקא בלילה זה - שבין פורים
ל'ששון פורים', וממילא אמר הרבי שמי שחושב
להסתפק בשמחה שהייתה לו במשך כל היום,
שידע שאין זה נוגע לשמחה שצריכה להיות

להאיר את חושך הגלות, ובאופן ש'לילה כיום יאיר' לכל בני ישראל שנמצאים בכל קצווי תבל, הן בחוץ לארץ והן בארץ הקדושה שעתידיה שתתפשט בכל הארצות כולם בביאת משיח צדקנו".

לאחר שיחה זו ציווה הרבי לנגן את ניגון 'הבינוני'.

בסיום ההתוועדות, לאחר שניגנו את הניגון 'ד' בבנות' ו'ניע זשוריצ'י כלפצ'י, אמר הרבי כשחיוך גדול על פניו:

"כנראה ישנם עדיין שניים-שלושה שעדיין לא קיימו 'עד דלא ידע'... יחטפו איפוא לקיים זאת קודם ברכה אחרונה.

אלו שנתחייבו בברכה אחרונה יברכו ברכה אחרונה, ואלו שאוחזים עדיין באמצע - תבוא עליהם ברכה וימשיכו בזה, ויברכו ברכה אחרונה בעלות השחר. והעיקר שיהיה עלות השחר דהגאולה האמיתית והשלימה ש"לילה כיום יאיר" בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש".

ומיד התחיל הרבי לנגן "כי בשמחה תצאו" ויצא מן ההתוועדות.

חסר אצלם בעניין פלוני ומשום זה חסר אצלם בעניין פלוני, הנה מבלי הבט על התירוצים - ואפילו כאשר מזמינים להם תירוצים, תהיה הנהגתם באופן של 'ונפלינו' - שלא להתפעל מכל זה, אלא לעסוק במילוי תפקידם בלימוד 'תורה תמימה', תורה הנגלית והפנימית גם יחד, באופן של התאחדות שלימה וגמורה".

את השיחה סיים הרבי כשהוא מברך את תלמידי התמימים בברכות נפלאות:

"השי"ת יזכה ויצליח אותם שיתחילו זאת בפועל ממש בלילה זה, ולא יאחר ממחר בבוקר, וימשיכו כך באופן של 'ופרצת', עד לביאת משיח צדקנו, ש'עלה הפורץ לפניהם' ומלכם בראשם".

לאחר מכן המשיך הרבי ואמר: "ידוע הפתגם בשם אדמו"ר מהר"ש, שלאחרי ההקדמה היה מסיים ואומר שצריכים 'לכתחילה אריבער'. ובכן, אם אי אפשר לילך בסדר שבו צריכים לילך - ילכו בסדר ד'ופרצת', והעיקר שיהיה לימוד הנגלה ולימוד החסידות באופן שיבטל את כל ההגדרות והמדידות וההגבלות, ויהיו 'תמימים' הראויים לשמם, וכדברי כ"ק אדמו"ר נ"ע 'נרות להאיר' -

פורים תש"כ

יחס מיוחד לשז"ר בהתוועדות

ללא ספק אחד מהרגעים המופלאים בהתוועדות זו היה אמירת המאמר, בה ביאר הרבי את הפסוק "קול דודי דופק פתחי לי" והרחיב בביאור הדרגות "אחותי רעייתי יונתי תמתי", כשלאחר מכן המשיך בבכיות איומות לבאר את

ההתוועדות של פורים תש"כ היתה באוירה רצינית - שלא כרגיל בהתוועדויות כעין אלה. אולי מפני שבתקופה ההיא היתה במרוקו רעידת אדמה חזקה מאוד בעיר אגאדיר, בה נספו אלפים, וביניהם גם יהודים רבים ר"ל.

גודל אהבת הקב"ה לעם ישראל שמצדה "דודי שלח ידו מן החור" - הקב"ה שולח עזר וסיוע גם ליהודי רחוק שאינו יודע כיצד לחזור...

אחרי המאמר אמר הרבי, שאף אלו שלפני המאמר טוענים שאינם רוצים לומר 'לחיים' היות והם צריכים 'להחזיק ראש' וכו', הרי שכעת, לאחר אמירת המאמר הלכה לה גם אמתלא זו, ובמילא שכולם יאמרו 'לחיים'.

באותה תקופה שהה מר שז"ר מאה"ק בניו יורק, ועשה השתדלות רבה שיוכל להשתתף בהתוועדות של הרבי בפורים. המזכיר הר"ל"ג מספר שדומה ה' שהשתתפותו של שז"ר בהתוועדות, שישב לא רחוק ממקומו של הרבי, שמחה מאד את הרבי וגם גרמה שהרבי דיבר דברים מסויימים שיועדו בעיקר לאוזניו של שז"ר. כך לדוגמא דיבר הרבי בחריפות רבה ובכאב על משמעות "אתה בחרתנו מכל העמים", וניכר ה' שזו תגובה לדברים שנשמעו מפי חברי הממשלה בארץ ישראל באותה תקופה. הרבי גם דיבר במפורש, אמנם מבלי לנקוב בשמו, על שייכותו של האורח להדפסת כתבי אדמו"ר הזקן, בהתייחסו אליו כ'איש זכאי' שהשתדל והיה שותף בהדפסה. הרבי

המשיך לדבר באריכות ע"ד המאמרים עצמם, וכן ע"ד אופן כתיבת ה'הנחות' של ר' פנחס רייזעס וכו'. [מעניין לציין, שכעבור שלש שנים, בפורים תשכ"ג, נכח שז"ר עוה"פ בפארברענגען (וראה להלן), וגם אז הזכיר הרבי נושא זה של מאמרי אדה"ז וההנחות של ר"פ וכו'].

ענין נוסף שהי' קשור עם שז"ר הוא הנושא עליו דיבר הרבי לאורכם של שתי שיחות: הקמת כפר חב"ד. כידוע שמר שז"ר ה' מאד מעורב בפרשה זו.

באמצע ההתוועדות פנה הרבי למר שז"ר ואמר: אם יבקשוך להיות 'פרזידנט', דעתי שלא תקבל את ההצעה. [אלא שבתשכ"ג הזכיר הרבי את הדבר ג"כ, והפעם הורה לו הרבי שיסכים להצעה].

קרוב לסוף ההתוועדות, כאשר ניגנו ה'ד' בבות' של אדה"ז, ניכרה על שז"ר התעוררות מיוחדת. הוא שמט את מקל ההליכה שהחזיק בידו, התיישר, היטיב את כיפתור מעילו, עצם עיניו והתחיל מתנועע בדביקות. קרוב לשמונה שעות ארכה ההתוועדות, ומר שז"ר השתתף בה, מתחילתה ועד סופה!

פורים תשכ"א "חיל השלום"

הרבי את המאמר ד"ה "כל המועדים יבטלו חוץ מפורים".

במהלך ההתוועדות נשא הרבי שיחה ייחודית ומפתיעה, שבה התייחס לדברי נשיא ארצות הברית, ג'ון פ. קנדי, שנאמרו אך ימים ספורים קודם לכן. הנשיא קרא אז להקמת "חיל השלום"

התוועדות פורים תשכ"א החלה בשעה תשע בערב ונמשכה אל תוך הלילה עד לשעה שלוש לפנות בוקר, כשבמהלכה עורר הרבי בלהט על מצוות היום, תוך שהוא מעורר על קיום מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים גם בקרב ילדים וילדות שהגיעו לגיל מצוות, והורה להכריז על כך בבתי הכנסת. במהלך ההתוועדות השמיע

פורים תשכ"א

בבריאה נברא 'בשביל ישראל', ומאורע כזה בעולם נועד להזכיר לנו את המוטל עלינו".

לאחר מכן החל הרבי לתאר את דברי הנשיא על הקמת ארגון זה תוך שהרבי מדגיש ש"מושל המדינה" הודיע, שעומדים לרכז קבוצה שלימה, שיעזבו את מקומם, "ארצך" ו"מולדתך" ו"בית אביך", ויסעו למקום זה, שאינו מפותח, על מנת לעזור לתושבי המקום להתפתח ולבנות את סדר החיים כדבעי.

והוסיף לומר, שידעו, שכאשר יסעו לשם, יצטרכו לחיות באותם תנאים שבהם חיים תושבי המקום, ולאכול את אותם המאכלים

- ארגון של מתנדבים שיעזבו את נוחות חייהם כדי לסייע למדינות נחשלות ברחבי העולם.

את דבריו פתח הרבי בהסתייגות:

"אפילו אם היינו נמצאים במדינה כזו שאף אחד לא קורא עיתונים, אין זה העניין שלי לספר ברבים חדשות שהתפרסמו בעיתון. ועאכ"כ כאשר נמצאים במדינה שיותר מעשרה מישראל קוראים עיתון, ובכל יום דוקא, כך, שהעניין שידובר לקמן ידוע בלאה"כ מהעיתון, אך מה שנוגע לי הוא הלימוד שניתן להפיק מכך. שכן הכל

הרבי המשיך ותיאר את התחמקותו של היהודי שנדרש לצאת לשליחות. כאשר מבקשים ממנו לוותר על מגוריו ברחובות המוכרים, שבהם יש נוחות מודרנית וחלב טרי בכל בוקר, ולנסוע אל "מדינה חרבה" שבה נמצאים יהודים הצמאים לדבר ה', הוא מתמלא בשאלות: "האם תהיה שם דירה? האם תהיה משכורת גבוהה? האם יכתבו עליי בעיתון?" כשמבקשים ממנו לנסוע ל"מדינה חרבה" שבה חיים יהודים הצמאים לדבר ה', הוא שואל על רהיטים, על משכורת ועל פרסום בעיתונים, והולך להתייעץ דווקא עם אלו שיניאו אותו מהשליחות.

והנה בא הגוי - שאינו בעל בחירה אלא שליח ההשגחה - ומכריז כי מאות אנשים כבר נענו לקריאתו. הם מוכנים לצאת ללא כסף ותנאים, רק כדי למלא את שליחותם.

"מזה מובן במכ"ש וק"ו", סיים הרבי, "כיצד צריכה להיות ההנהגה אצל בני ישראל!"

כו', ושלא יחשבו שיקבלו עבור זה סכומי כסף גדולים, אלא פעולה זו תהי' ללא תרומה כספית, או עבור משכורת קטנה.

וכל זה במטרה שיסעו למקומות ומדינות רחוקות להיות לעזר להדרים שמה, וללמד אותם איך לבנות ולסדר המדינה.

וכאן החל הרבי לומר שכמו שכל דבר בבריאה הוא "בשביל ישראל", הרי מובן, שהכוונה בענין זה היא להזכיר לנו אודות מה שדובר עמנו, וכאן אמר הרבי שכבר תקופה ארוכה דורשים ומעוררים על היציאה לשליחות ולהפצת המעיינות.

"אילו זכינו", קרא הרבי בכאב, "היינו מקיימים זאת מיד כשדובר עמנו על חובת השליחות. אך כיוון שלא זכינו, נדפס הדבר בעיתון באנגלית, והתקווה היא שכל אחד יתרגם זאת לאותיות המתאימות לנפשו ויבין שאליו הדברים מכוונים".

פורים תשנ"ב

"אוואו איז 'מרב'ים בשמחה'?"

בוקר פורים החל בתפילת שחרית בשעה 10:00. לאחר התפילה עלה הרבי לחדרו, שם אמר תהלים וקיבל מספר חסידים, ביניהם: הרב משה פנחס כץ והרב מנטליק. הרבי אף מסר כסף לתמ' משה גראנער, באומרו שזהו עבור חלוקה לעניי "איסט סייד".

אירוע מיוחד ויוצא דופן אירע לאחר תפילת מנחה: ביציאתו מהתפילה, פנה הרבי לחסידים ואמר: "עס גייט דאך שוין אוועק אדר, אוואו איז 'מרב'ים בשמחה'?" [= אדר כבר חולף, היכן ה'מרב'ין בשמחה?]. מיד החלו החסידים לנגן

ביציאתו מהתפילה, נותן הרבי 'מתנות לאביונים'

פורים תשכ"ב

על הצלחותיהם "בנושאים שנכתבו על ידי שייקספיר, או איזה גוי שיכור אחר וכיוצא בזה". לעומת זאת, כשילד מצטיין בלימודי קודש, אין הם יוצאים מגדרם לציין לשבח ולפרסם את הצלחותיו.

"למה אינם מפרסמים בעיתון שתלמיד פלוני בקי בכך וכך דפי גמרא בעליפה?"
זעק הרבי, **"והדבר החמור ביותר (דער געוואלד)"** הוא - שאין פוצה פה ומצפצף: **אין מי שמוחה על זה!"**.

ולרקוד ריקודים סוערים. הרבי לא הסתפק בכך; הוא נכנס לחדרו, הוציא קופסת מזונות ובקבוק יין, והורה לחלקם לקהל. הריקודים נמשכו בהתלהבות ב"הול" של 770 עד לשעה 4:00 אחר הצהריים.

כמנהגו בכל שנה, עלה הרבי בשעה 7:30 בערב אל דירת הרבי הריי"צ, שם התקיימה סעודת פורים. במהלך הסעודה נכנסה לבית אם הרבי, הרבנית חנה ע"ה; מיד עם כניסתה, התרומם הרבי מעט והביט בה עד שהתיישבה. במהלך הסעודה אמר הרבי מספר פעמים "לחיים", ושהה במקום קרוב לשעה.

ב־8:40 נכנס הרבי להתוועדות המרכזית ב־770 לקול שירת החסידים. בשעה 10:30 החל הרבי באמירת המאמר "ויאמר משה אל יהושע", שנמשך עד 11:13 בדיוק. במהלך השיחות שלאחר המאמר, חילק הרבי "משקה" לחסידים רבים, ביניהם: ר' הרצל מינקאוויטש, ר' משה הרסון ור' פיניע אלטהויז.

לקראת סיום ההתוועדות, נשא הרבי שיחה חריפה ביותר שהופנתה כלפי מוסדות החינוך וההורים. את השיחה פתח הרבי במדרש: "שאלו תלמידיו את רשב"י: מפני מה נתחייבו כו'? מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע... מפני שהשתחוו לצלם".

במהלך השיחה דיבר הרבי בכאב על כך שגם כאשר אדם בא לידי ניסיון קשה ביותר, ומאיזו סיבה שתהיה נדמה לו שאינו יכול לעמוד בו (ועד כדי כך שיכול למצוא על פי שולחן ערוך שבאופן כזה הרי זו עבירה שממנה יבוא פעם דבר טוב) - הנה גם אז צועקים עליו: "געוואלד! מדוע אתה נהנה מזה?"

מכאן החל הרבי לדבר על מוסדות חינוך, שאינם מסתפקים בכך שמלמדים בהם לימודי חול, אלא אף מפארים ומשבחים את התלמידים

בסוף ההתוועדות החלו החסידים לנגן את הניגון "הושיעה את עמך", והרבי נעמד על מקומו ועודד את השירה האדירה. ההתוועדות הסתיימה בשעה 2:25 לפנות בוקר.

מכאן הגיע הרבי להוראה בפועל: על ההורים מוטלת האחריות לא רק לחנך את בניהם להיות מונחים בקדושה, אלא בעיקר שיעקר ההנאה והתענוג שלהם יהיו בדברים אלו.

פורים תשכ"ג "קול דודי דופק פתחי לי"...

על בימת הרבי ישבו אורחים נכבדים: מימינו ישב מר זלמן שז"ר (לימים נשיא המדינה), ומשמאלו ד"ר יוסף קלרמן, מראשי תנועת החרות ופעיל ב'עליית הנוער'. בתחילת ההתוועדות, לא ניכרה על פניו של הרבי שמחה גלויה כבכל שנה.

הרבי פתח את ההתוועדות בניגון שמחה ועודד את השירה בחזקה. בשיחות הראשונות עסק בשאלה: מדוע דווקא בפורים נקראו בני ישראל בשם "יהודים" - שם המורה על עניין המסירות־נפש?

הרבי הסביר כי החידוש בפורים היה בהדגשת מסירות הנפש דווקא בתקופת מלכות אחשוורוש, כאשר מצבם של היהודים נראה בטוח יחסית: אסתר הייתה מלכה, מרדכי היה שר גדול, ואף החלה בניית בית המקדש. דווקא אז, היה צורך להבהיר כי קיומו של יהודי אינו תלוי בחוקי הטבע או ב"אחות בבית המלך", אלא במסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת.

במהלך ההתוועדות אמר הרבי מאמר ד"ה "ראשית גויים עמלק". המאמר התבסס על 'ביכל' של אדמו"ר הזקן, שנמצא והגיע לידי הרבי באותה עת.

בשיחות שעסקו בחובה לפעול להפצת היהדות והחסידות, התרגש הרבי עד מאוד. קולו נשנק

יום הפורים החל עם הגעתו של הרבי ל-770 בשעה 8:50 בבוקר. בשעה 9:35 החלה תפילת שחרית, אשר הסתיימה בשעה 11:00.

בשעה 6:45 בערב התקיימה תפילת מעריב. קודם לתחילת ההתוועדות, בשעה 8:00, עלה הרבי לביתה של הרבנית הזקנה, וכעבור ארבעים דקות, בשעה 8:40, נכנס ל'זאל' להתוועדות.

פורים תשכ"ג, הרבי מורה למר שז"ר לומר 'לחיים'.

פורים תשכ"ג

האמורים לעיל, בפשיטות הגמורה בוודאי לא יזיקו חס וחלילה לאף אחד. יש רק התקווה והביטחון, על יסוד ההבטחה ש'לא ידח ממנו נדח', שעל כל פנים משעה 12 בלילה יהיה שינוי עיקרי; הן בכל פרט ופרט, והן בכלל קטן ובכלל גדול - שינצלו את כל האפשרויות.

בשלב זה נשנק קולו של הרבי. הוא החל לדבר בהתרגשות עצומה, כשמדי פעם קולו נקטע בבכי מתפרץ:

"ובכללות, העניין ד'קול דודי דופק... פתחי לי גו' שראשי נמלא טל קווצות... רסיסי... לילה'... הקדוש ברוך הוא אינו יכול לסבול יותר את ליל הגלות, והוא דופק בדלתו של

בבכי בשעה שדיבר על ה"צמאון לדבר ה" הקיים אצל הנוער המחפש את האמת, אך נתקל במנהיגים המנסים להיות "מודרניים" במקום להשקותו ב"מים חיים".

הרבי תבע בכאב כי למרות השנים שחלפו, אין מנצלים את ההזדמנות להפצת המעיינות כראוי. את השיחה סיים בדברים הבאים:

ובעמדנו בפורים - שאפילו ביום הכיפורים, שהוא כיפורים, אין שליטה ונתינת מקום ללעו"ז, שלכן יכולים לומר כל פרטי העניינים ד'על חטא' כיוון שאין זה מזיק ('עס שאַדט ניט'), ועל אחת כמה וכמה בפורים שבו 'נהפוך הוא', 'מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב' - הנה כל העניינים

או אז, ציווה הרבי לנגן 'ופרצת' ונעמד מלוא קומתו ורקד על מקומו בשמחה רבה.

לפני ניגון אדמו"ר הזקן, ביקש הרבי לומר ברכה מיוחדת עבור כפר חב"ד והיהודים שמעבר למסך הברזל:

"יש להביע ברכה עבור כפר חב"ד, בתור באי' כוח של כל בני ישראל שנמצאים לפי שעה מאחורי המסך... כיוון שישנה כבר ההתחלה ביציאתם מן המצר, תכף ומיד יהיה בגלוי שכולם יהיו נמשכים אחריהם באופן של 'המון יבואו', ולכן תהיה שם הרחבה רבה באופן שיוכלו לקלוט את כל אלו שיעלו ברינה בקרוב."

פורים תשכ"ג, הרבי ביציאתו מההתוועדות.

בסיום ההתוועדות הורה הרבי לנגן את הניגון 'הושיעה את עמך'.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 2:00 לפנות בוקר, ובשעה 2:15 חזר הרבי לביתו.

כל אחד מישראל ומתחנן: לכל הפחות 'פתחי לי'. לא צריך להפיל קירות ולשבור דלתות, אלא כדאיאתא במדרש שדי בכך ש'פתחו לי כחודה של מחט'... ואז אומר הקדוש ברוך הוא 'כי קרובה ישועתי לבוא'... שהקדוש ברוך הוא ש'ראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה' יוכל להיכנס לבית המקדש שיבנה יהודי על ידי שיפתח פתח כחודה של מחט... ויקויים היעוד 'קץ שם לחושך' ותבוא הגאולה האמיתית כהרף עין על ידי משיח צדקנו."

לאחר דברים אלו, החלו לנגן את הניגון "קול דודי" ולאחריו את "צמאה לך נפשי".

לקראת סיום, הורה הרבי לשיר את הניגון "ופרצת", וכהקדמה לכך, אמר הרבי:

כיון שיש צורך להסיר את כל הגבולות והגבולות ומחיצות של ברזל, מחיצות של ברזל ברוחניות, ועאכ"כ מחיצות של ברזל בגשמיות, ועד שיקויים היעוד "עלה הפורץ לפניהם.. והוי' בראשם", ובשביל זה צריך להיות "ונהפוך הוא", מן הקצה אל הקצה, ועד ש"רבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם", ו"שמעו (של מרדכי) הולך בכל המדינות", דהיינו, בכל ה"כיפה", בכל העולם כולו,

צריכים לידע ש"מרדכי היהודי גו' גדול ליהודים", ובמילא הרי הוא בעה"ב, ומוציא אותם מן המיצר אל המרחב, עם כל הפירושים, ובעיקר, כפירוש הפשוט - שבקרוב ממש יוצאים מן המיצר אל המרחב, בחדד וברחמים, בטוב הנראה והנגלה, ובשובע שמחות.

ושמחה פורץ גדר פריצת כל הגדרים והגבולות וגבולים, ועד שיעלה הפורץ לפנינו.